

Upravišтво: Ljubljana, Pucničjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucnič-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in tuzemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina ena mesecna L. 12.—
za tuzemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

JUTRO

Italija in Nemčija v vojni z Ameriko

Mussolini: „Fašistična Italija in narodno-socialistična Nemčija stopata na stran junaške Japonske proti Zedinjenim državam severne Amerike“

Rim, 11. dec. Danes ob 13. je radio sporočil, da bo ob 14.30 na trgu Venezia v Rimu veliko ljudsko zborovanje, čigar potek bo radio oddajal ob 14.45.

Ze kmalu po 14. uri so se na trgu Venezia v Rimu začele zbirati ogromne množice, ki so prihajale od vseh strani, čim so malo prej zvedele po radiu za veliko napovedano zborovanje. Navdušenje nepreglednih množic se kar ni hotelo poleči. Čuli so se vzkliti prijateljski in junaški Japonski, ki je vstopila v vojno na strani velesil osi. Nepristno je množica klicala Duceja, ki so ga ob njegovem pojavu na balkonu sprejeli navdušeni klici vse ogromne množice, ki se dolgo niso hoteli poleči. Po pozdravu Duceju, ki ga je odredil glavni Tajnik Stranke, je Duce takole spregovoril zbrani množici:

Danes je drugi dan svečanih odločitev v zgodovini Italije in dan dogodkov, ki bodo pomenili nov razvoj v zgodovini kontinentov. Silni trojnega pakta, fašistična Italija in narodno socialistična Nemčija, ki sta vedno bolj združeni, stopata danes na stran junaške Japonske proti Zedinjenim državam Severne Amerike. Trojni pakt postaja vojaška zveza, ki združuje pod zastavami 250 milijonov ljudi, trdno odločenih na vse, samo da zmaga.

Niti os niti Japonska nista hoteli razširjenja vojne. Samo en mož, avtoritativni in demokratični despot, je po

neskončni vrsti izjavljanj in varajoč z največjimi goljufijami svoje lastno ljudstvo, hotel vojno in jo s trdoglavno vztrajnostjo pripraviti.

Silni udarci ameriškim silam na ogromnem pacifiškem področju kažejo, kakšnega duha so vojaški države vzhajajočega sonca. Rekel sem in vi to čutite, da je privilegij boriti se z njimi. Danes je trojni pakt z vsemi svojimi materialnimi in moralnimi sredstvi jamstvo zmage in temelj pravičnega miru med narodi.

Italijani in Italijanke! Bodite vredni te velike ure! Zmagali bomo!

Vojna napoved Zedinjenim državam

Rim, 11. dec. S. Danes ob 14.30 je minister za zunanje zadeve grof Galeazzo Ciano sprejel v palači Ghigi pooblaščenega ministra Zedinjenih držav Severne Amerike in mu podal naslednjo izjavo:

Nj. Vel. Kralj in Cesar izjavlja, da se Italija smatra od danes naprej v vojnem stanju z Zedinjenimi državami Severne Amerike.

Hitlerjev govor v državnem zboru

Berlin, 11. dec. Za danes ob 15. je bila napovedana seja nemškega državnega zboru.

ra z važno izjavo nemške vlade. Kmalu po 14.30 so vse nemške postaje in z njimi zvezane postaje vseh prijateljskih in zaveznih držav napovedovale po radiu bližnjo sejo zgodovinskega pomena, kajti zvedelo se je, da bo na seji spregovoril sam vodja Nemčije Adolf Hitler.

Po daljšem uvodu, v katerem je podrobno obrazložil vsa nemška prizadevanja, da bi se bil v Evropi in v svetu ohranil mir, je Hitler utemeljil nezbežnost razširjenja vojne v svetovni konflikt zaradi prizadevanj sovražnega tabora in Rooseveltovih izjav. Tako je Japonska morala vstopiti v vojno proti Zedinjenim državam in tako se ji sedaj v izpolnitvi medsebojnih zaveznih pogodb pridružujeta tudi Nemčija in Italija.

Po pregledu splošnih nemških prizadevanj za mirno ureditev vseh nerazrešenih mednarodnih vprašanj in po ugotovitvi, kdo so bili pravi krivci razširjanja vojne na pacifiškem evropskem področju, je Hitler pričel govoriti o vzrokih, ki so Nemčijo dovedli do spopada z Rusijo. Dejal je med drugim, da se je navzlic vsem ideološkim razlikam med Rusijo in Nemčijo težko odločil za vojno z Rusijo, odkar pa je vojna dejstvo, bo iz nje Nemčija povlekla vse posledice do skrajnosti. Hitler je dejal med drugim, da je odredil napad na Rusijo par dni pred njenim napadom na Evropo, zato ker je smatral boljševiško Rusijo nevarno ne le za Nemčijo, temveč za

vso Evropo. Nekoč mu bo svet hvaležen, da se je za to odločil. Ako bi se boljševiški stroj spustil nad Evropo, bi bila njena usoda zapečatena, usoda pa je hotela, da so se nam pridružili tudi drugi evropski narodi. Danes lahko rečem, je dejal Hitler, ako bi se Finska za svoj vstop v vojno proti Rusiji ne odločila, bi bilo v kratkem konec meščanske udobnosti na evropskem severu. Ako bi Slovaška, Madžarska in Rumunija ne nastopile proti boljševikom, bi Rusi preplavili Evropo preko Dunava. Ako bi Italija, Španija in Hrvatska ne poslale svojih divizij na vzhod bi ne bilo mogoče rešiti Evrope pred največjim sovražnikom civilizacije in človeštva.

Hitler je nato podal pregled vojnih operacij na vzhodu ter sovražnih izgub na ljuhed in vojnem gradivu. Omenil je med drugim, da je bilo doslej zajetih 3.800.000 sovjetskih vojakov ter uničenih 21.000 tankov in 17.000 letal. Istočasno je Nemčija dosegla ogromne uspehe tudi na zapadu v borbi proti Angliji, kjer je njeno letalstvo in njeno brodogradništvo uničilo nad 6 milijonov ton sovražnega brodogradništva. Vse to je bilo treba izvajati z ogromnimi napori nemških in zaveznih borcev, ki so za te uspehe žrtvovali vse, kar so mogli.

Glede nadaljnjih načrtov na evropskem vzhodu je Hitler dejal, da ni še čas, da bi o njih govoril. Nastop zime bo operacije ustavil, kakor bo nastop poletja operacije

zopet obnovil. S posebnim poudarkom je Hitler pohvalil nemško pehoto, ki je nosila glavno breme pri vseh operacijah. Navedel je število mrtvih, ujetih in pogrešanih nemških vojakov ter primerjal te številke s številkami iz zadnje svetovne vojne. Primerjava kaže, da so sprito ogromnih naporov nemške vojske in njenih ogromnih uspehov na vzhodu naravnost minimalne.

V svojih nadaljnjih izjavah je Hitler prešel na Ameriko in njenega predsednika Roosevelta, ki ga je označil za glavnega krivca sedanje vojne. V ta namen je v podrobnosti poal potek vseh nemških prizadevanj za mirno ureditev spornih vprašanj, počenšj s poljsko zadevo, povsod pa so prišli vmes Rooseveltovi prsti, ki so mirno ureditev spornih vprašanj onemogočili.

Nova pogodba med Italijo, Nemčijo in Japonsko

Berlin, 11. dec. Ob zaključku svojega govora je Hitler prečital vsebino nove obrambne in zavezniške pogodbe med Italijo, Nemčijo in Japonsko. Z njo si vse tri velesile dajejo na razpolago vsa svoja sredstva za borbo do končne zmage, in zavezujejo, da ne bo nobena izmed njih sklepala posebnega miru in da bodo tudi po tej vojni sodelovale za vzpostavitev novega reda na svetu.

Japonci pousod zmagoviti

Japonci nadaljujejo boje z uspehom tako na Malajskem polotoku kakor na Filipinih in Guamu

Tokio, 11. dec. (Domei.) Mornariški oddelek japonskega glavnega stana objavlja v posebnem poročilu uspehe, ki jih je doseglo letalstvo 9. decembra v svojih operacijah na nekaterih točkah Pacifika.

1) Dne 9. decembra popoldne so oddelki japonskih mornariških letal bombardirali ter s strojnimi obselevali britansko letalsko oporišče Kuantan na Malajskem polotoku. Napadi so se končali s popolnim uspehom. Japonska letala so sestrelila 10 britanskih letal, med katerimi se jih je šest v plamenih zrušilo na zemljo, dočim so bila štiri letala uničena v skupini letal, razvrščenih na tleh.

2) Dne 9. decembra zjutraj so japonska letala izvršila drugi napad na ameriško mornariško in letalsko oporišče na otoku Wake. Japonska letala so sestrelila pet izmed sedmih ameriških letal, ki so se z japonskimi letali zapletla v borbo. Nadalje so japonska letala uspešno bombardirala na tem oporišču vojaške lope ter skladišča. Polovico izmed napadenih objektov je zgorelo.

3) Dne 9. decembra zjutraj so japonska

mornariška letala ob vzhodni obali Malaje napadla in uničila britanski 7000 tonski tovorni parnik.

Boji na Malaji

Singhaj, 11. dec. s. Britanski poveljništvo v Singapuru objavlja, da se je japonskim četam posrečilo prevzeti nalozstvo nad letališčem v Kota Bharu, kjer so še v teku srite borbe. Napovedujejo se nova japonska izkrcanja vzdolž obale Malajskega polotoka, kakih 200 milj severno Singapura. Nadaljnji poskusi izkrcanja so bili na področju Kuantunga, kjer je angleški položaj po britanskem poročilu nespremenjen.

V Singapuru priznavajo, da so angleške čete na severu Malajskega polotoka utrpeli udarce, ki zahtevajo njihovo presnovo. Nadalje priznavajo, da so Japonci izkrcali na polotoku tudi težke tanke. Japonske čete so se izkrcale tudi v Kungkunu ter porazile angleške čete. Na pomoč britanski posadki v Singapuru so prispale čete iz Nizozemske Indije in so z njimi dospeli tudi nizozemski piloti.

Doznava se, da je Velika Britanija odprla svoje oporišče v Singapuru ameriškemu brodogradu in brodogradu ostalih zaveznikov.

Na Filipinih

Singhaj, 11. dec. d. Redka poročila, ki so dospela iz Manile, kažejo, da japonske čete ni Filipinskem otočju uspešno razvijajo svoje operacije. Krajevne ameriške oblasti sedaj odklanjajo nadaljnje informacije glede japonskih izkrcanj na otokih Kibang in Mindanao. Japonsko letalstvo je silno delavno nad Filipinskim otočjem in napada zlasti objekte na otoku Lucon. Nadalje je napadalo japonsko letalstvo tudi važne objekte pri Davao na otoku Mindanao. Japonsko letalstvo je zlasti močno napadlo vojaška letališča, kjer je bila povzročena velika škoda. Nadalje so japonska letala uspešno bombardirala Ibo in Tuguegarao, kjer je bila prav tako povzročena velika škoda. V Manili so bile japonske bombe zantile požare zlasti v južnih mestnih okrajih. Po informacijah, ki so prispale preko Amerike, se je kakih 200.000 prebivalcev iz Manile zatekel na gorovje okrog mesta. Baje je bila odredena že tudi popolna evakuacija mesta. Tako bi moralo biti iz Manile odpredeljenih kakih 400.000 ljudi.

Singhaj, 11. dec. s. Iz Manile se doznava, da se japonski ekspedicijski zbor bori, da bi utrdil svoj položaj ob obali otoka Lucon, medtem ko ameriške letalske sile zamaš skušajo ovirati te operacije. Z ameriške strani naglašajo, da predstav-

ljuje japonska izkrcanja na Luconu in ostalih otokih Pacifika prvi vpad na ameriško ozemlje z morske strani, odkar so se Angleži izkrcali v Ameriki med vojno 1. 1812.

Po nadaljnjih vesteh iz Manile so Japonci v sredo izvršili skupno štiri letalske napade na mesto. Očividci izjavljajo, da so bili ti napadi namenjeni predvsem vojaškim objektom, medtem ko na samo mesto Manila ni bila vržena niti ena bomba.

Salgon, 11. dec. (Domei.) Po poročilih iz Manile so se japonske čete v zgodnjih jutrnjih urah 10. decembra izkrcale na severozapadnem delu otoka Lucona, kjer so se polastile strateško zelo važne točke. Filipinske čete se umikajo v smeri proti Manili in razdirajo za seboj železniški prago in vse ostale komunikacije, da bi zavirale japonsko napredovanje.

Singhaj, 11. dec. d. Iz Manile poročajo, da je japonsko letalstvo večer popoldne izvršilo nov hud napad na prestolnico Filipinov. Japonski bombniki so prileteli nad mesto v dveh zaporednih valovih ter zmetali mnogo bomb na razne vojaške objekte. Na mnogih točkah so izbruhnili požari.

Salgon, 11. dec. s. Po semkaj dospelih informacijah je ameriški general Douglas Mc. Arthur priznal, da so se oddelki japonske vojske na več mestih izkrcali na Filipinih navzlic ameriškemu odporu. Japonci so svoja izkrcanja izvedli v temnem sodelovanju med kopnimi, pomorskimi in letalskimi silami.

Na Guamu

Tokio, 11. dec. (Domei.) Ob 11.15 lokalnega časa je mornariški oddelek japonskega glavnega stana objavil posebno poročilo o napredovanju japonske okupacije otoka Guam, enega izmed glavnih ameriških pomorskih in letalskih oporišč. Por-

očilo pravi, da so japonski mornariški izkrcalni oddelki davi ob 10.12 s štirih strani napadli luko Apuro ter jo zasedli. Japonska mornarica je ob tej priliki zajela 3000 tonski ameriški petrolejski parnik. Kapitan ter 30 mornarjev in častnikov je bilo ujetih. V teh operacijah Japonci niso imeli nikakih izgub.

Najbolj črn dan v angleški zgodovini

Rim, 11. dec. s. Na večerajšnji seji angleške spodnje zbornice, ki je bila odprta v zelo razburkanem ozračju, je predsednik vlade Churchill začel svoj govor z besedami: »Sporočiti vam moram slabe vesti.« Churchill je nato objavil izgubo angleških oklopnice »Repulse« in »Prince of Wales« ter pripomnil, da se sedaj še ne more dati podrobnosti o potopitvi teh dveh angleških bojnih ladij, da pa bo na prihodnji seji podal kratko izjavo o splošnem poteku vojne, ki je v zadnjih dneh kakor je pripomnil, doživela značilne spremembe.

Singhaj, 11. dec. s. Duff Cooper, ki se mudi v Singapuru, kjer ga je presenetil izbruh sovražnosti na Dalnem vzhodu, je po singapurskem radiu komentiral potopitev oklopnice »Repulse« in »Prince of Wales« ter je dejal, da je bil to najbolj črn dan v zgodovini britanskega imperija.

Tudi oklopnica »King George« potopljena?

Tokio, 11. dec. s. Uradno poročilo japonske mornarice pravi, da je bila pri napadu japonskih bombnikov na britansko brodogradbo ob vzhodni obali Malajskega polotoka, zelo verjetno potopljena tudi angleška oklopnica »King George«, ki ima 35.000 ton.

Nadaljevanje na 2. strani

Incursioni su Tobruk e Malta

La divisione „Trento“ ha distrutto 25 carri armati nemici e altri mezzi meccanizzati — Cinque aerei nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data 11 dicembre 1941-XX il seguente bollettino di guerra n. 557:

È continuata, nella giornata di ieri, la pressione nemica contro i nostri capisaldi del fronte di Sollum; a Sud e Sud-ovest di Tobruk si sono svolti combattimenti locali, nel corso dei quali la divisione »Trento« ha distrutto 25 carri armati nemici e molti altri mezzi meccanizzati.

Formazioni italo-tedesche da bombardamento in picchiata hanno attaccato le installazioni del Porto di Tobruk e concentramenti nemici di truppe e di mezzi nella zona della Piazza.

In scontri aerei cinque velivoli nemici sono stati abbattuti dalla caccia germanica.

Napadi na Tobruk in Malto

Divizija „Trento“ je uničila 25 sovražnih tankov in druga mehanizirana vozila — Pet sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. decembra naslednje vojno poročilo št. 557:

Včeraj se je nadaljeval sovražni pritisk proti našim postojankam na solunskem bojišču. Južno in južnozpadno od Tobruka so bile krajevne bitke, v katerih je divizija »Trento« uničila 25 sovražnih tankov in mnogo drugih mehaniziranih vozil.

Italijansko-nemški oddelki strmoglavnih bombnikov so napadli naprave v tobruškem pristanišču ter zbirališča sovražnih čet in sredstev na področju te trdnjave.

V bitkah v zraku so nemški lovc sestrelili pet sovražnih letal.

Sovražni letalski napad na Tripolis popoldne 10. t. m. je povzročil nekaj požarov. Žrtve ni bilo nobene.

Sovražne pomorske ednice so večer bombardirale Derna in povzročile škodo v bolnišnici »Principe di Piemonte«. Med bolniškim osebjem je bilo nekaj ranjenih.

Una incursione effettuata dal nemico nel pomeriggio del 10 su Tripoli ha provocato qualche incendio; nessuna vittima.

Unità navali avversarie hanno ieri bombardato Derna causando danni all'ospedale »Principe di Piemonte«; qualche ferito fra il personale di assistenza. Un incrociatore nemico di medio tonnellaggio partecipante alla azione, è stato colpito da nostri aerosiluranti.

Un aereo avversario ha sganciato, questa notte, qualche bomba sul porto di Catania: nessun danno, nessun ferito.

La base navale di La Valletta (Malta) è stata bombardata nella notte sull'undici, da reparti dell'arma aerea.

Odlikovanje generalov Bastica in Gambare

Rim, 11. dec. s. Vrhovni poveljnik oboroženih sil v severni Afriki general Bastico in šef generalnega štaba vrhovnega poveljstva teh oboroženih sil general Gambare sta prejela odlikovanje nemškega železnega križa. Odlikovancema je odlikovanje izročil general Rhomel v Hitlerjevem imenu neke na operacijskem področju.

Vojna na Pacifiku

Nadaljevanje s 1. strani

Napadi na Hongkong

Sanghaj, 11. dec. d. Iz Hongkonga poročajo, da je japonsko letalstvo od priletka vojne na Daljnem vzhodu izvršilo že 6 napadov na Hongkong. Japonska letala so Hongkong vedno preletela v zelo veliki višini, tako da jih je bilo samo enkrat mogoče natančno opazovati.

Sanghaj, 10. dec. s. Po raznih vesteh so Japonci obnovili svoje napade proti britanskim postojankam v Hongkongu ter so se skušali tudi izkrcati. Zaradi goste megle so se borbe razvijale v slabih okoliščinah, a se ne nadaljujejo.

Prekinjen brzojavni kabel s Hongkongom

Stockholm, 11. dec. d. Iz New Yorka poročajo, da je bilo s službenega mesta v Washingtonu sporočeno, da so Japonci prekinili poslednji brzojavni kabel, ki je šel preko Pacifika Zedinjene države in britansko kronsko kolonijo Hongkongom.

Japonska letala nad Los Angelesom

Stockholm, 11. dec. d. Japonska letala poročajo, da so po poročilu, ki ga je izdalo glavno poveljstvo 4. pasu protiletalske obrambe v Kaliforniji, preteklo noč nezna letala preletela Los Angeles. Ameriški radio pripominja, da se mora to pot poročilo smatrati za resno.

Nadalje javlja ameriški radio, da po izjavi vojaškega poveljstva Havajskih otokov od nedelje dalje do sredi ni bilo novih japonskih napadov na otočje.

Demanti o potopitvi japonske nosilke letal

Tokio, 11. dec. (Domei.) Z uradnega mesta so bile formalno demantirane iz sovražnega tabora razširjene vesti, po katerih naj bi bila na Pacifiku potopljena neka japonska letalska matična ladja.

Tokio, 11. dec. d. S pristojnega japonskega mesta javljajo v posebnem službenem sporočilu, da je od početka vojne na Daljnem vzhodu Japonska izgubila šele eno svojo transportno ladjo. Škoda ni velika, ker je bila potopljena ladja prazna.

Vojaška zveza Sijama in Japonske

Tokio, 11. dec. (Domei.) Japonski informacijski urad je dopoldne objavil proglas o objavi ofenzivne in defenzivne zveze med Japonsko in Siamom. V proglasu je rečeno, da je bil med siamskim min. predsednikom Luang Pibul Songramom in japonskim poslanikom v Bangkoku, Telji Tsubokamiem, dosežen popoln sporazum v naziranjih ter sta nato danes podpisala ofenzivno in defenzivno zvezo.

Bangkok, 11. dec. (Domei.) Po tukajšnjem radiu je bil razširjen proglas siamske vlade, s katerim se objavlja, da je 10. decembra ob 22.45 lokalnega časa nastopilo v vsej državi vojno stanje.

Bangkok, 11. dec. s. Novi kontingenti japonskih čet so večerj dospel v Bangkok in so se utaborili v raznih okrajih mesta. Povsod vlada popoln mir. Od ponedeljka ni prišlo do oboroženih spopadov.

Proglas zveze za neodvisnost Indije

Bangkok, 11. dec. s. Zveza za indijsko neodvisnost, ki ima svoj glavni sedež v

Slamu, je začela obširno gibanje za neodvisnost Indije. Zveza je poslala Indijcem navdušen proglas, v katerem jih poziva, naj se upro Anglezem, ki samo izkoriščajo Indijo in si kopičijo bogastvo. Proglas opozarja, da rekrutirajo Anglez Indijce in jih pošiljajo na bojišče v službi lastnih sebičnih interesov.

Evakuacija Ranguna

Sanghaj, 11. dec. d. Po poročilih, ki so večerj zjutraj dospel iz Ranguna, se je pričela evakuacija glavnega mesta Birme. Poročila pravijo, da so britanske oblasti odredile evakuacijo Ranguna zaradi groženj, ki so se pojavile glede na najnoveše kretanje japonskih čet v Slamu in Francoski Indokin.

Sanghaj, 10. dec. s. Preseljevanje civilnega prebivalstva v Rangunu v notranjost Birme se nadaljuje. V političnih krogih v Sanghaju smatrajo to dejstvo za posledico japonskih uspehov po njihovem izkrcanju na vzhodni obali Malajskega polotoka.

Vojna napoved Bolivije

Buenos Aires, 11. dec. d. Iz bolivijske prestolnice La Paza je dospel vest, da je bolivajska vlada napovedala vojno Japonski.

Zaplemba japonskega imetja v Ameriki

Washington, 11. dec. s. Roosevelt je odredil zaplembu premoženja japonskih državljanov, ki žive v Zedinjenih državah.

Razširjenje vojaške službe v Ameriki

Bern, 11. dec. s. Po poročilih iz Washingtona je med načrti v zvezi z japonsko-ameriško vojno tudi načrt o razširjenju vojaške službe na nove letnike.

Omejitev prodaje avtomobilov v Ameriki

Stockholm, 11. dec. d. Iz New Yorka poročajo, da je bila na vsem področju Zedinjenih držav prepovedana svobodna prodaja vseh vrst avtomobilov in drugih motornih vozil. Prodaja je bila ustavljena s posebnim odlokom načelstva za nadzorstvo nad industrijskimi surovinami, ki je stopil takoj v veljavo.

Mine v newyorški luki

Stockholm, 11. dec. s. Iz Washingtona se doznava, da so bile vode pred newyorško luko minirane.

Roosevelt je podpisal ukaz, po katerem prehaja nadzorstvo nad vsemi radijskimi oddajami za ves čas trajanja vojne na vojaški oddajni urad.

Potopljena kanadska korveta

Rim, 11. dec. s. Minister kanadske mornarice je objavil, da se je kanadska korveta »Wint Lower« potopila, ko je trčila z neko drugo ladjo, spremljačo konvoj. Pogrešajo 25 mož posadke.

Prepovedana komunistična manifestacija v Argentini

Buenos Aires, 11. dec. s. Policija je v prestolnici prepovedala komunistično manifestacijo, ki bi morala biti v torek zvečer v znak solidarnosti s Sovjetsko zvezo. Demonstranti so bili razpršeni s silo in je bilo 60 oseb aretiranih.

Izjave zastopnikov japonske mornarice

Vojaške operacije so prva začela ameriška letala

Tokio, 11. dec. s. Zastopnik japonske mornarice je dal sodelavniku agencije Domei nekaj važnih izjav, v katerih je najprej primerjal izgubo angleškega vojnega brodograja v vodah Malajskega polotoka z udarcem, ki ga je japonsko letalstvo 48 ur pred zadalo ameriškim bojnim ladjam v operaciji Pearlborghu. Med tem ko je bil prvi udarec prizadet angleškemu vojnemu brodograju, tradicionalni angleški bahavostj ter podcenjevanju japonskega brodograja, so ameriške izgube, ki jih je sam Roosevelt priznal kot hude, rezultat popolne pomanjkanja inteligence pri ameriških pomorskih strateških strokovnjakih. Verjetno je, da se je v Zedinjenih državah pojavila že zahteva po odstranitvi krivcev, ki so odgovorni za neuspeh havajske obrambe. Ameriško pomorsko poveljništvo je zagrešilo dve osnovni napaki, najprej to, da je samo del svojega brodograja odredilo za zaščito oporišč na Havajskem otočju, ne da bi poskrbelo za zadostno obrambo tega življenjsko važnega ameriškega področja, poleg tega pa, da so ameriški stratezi izključevali Havajsko otočje iz prvega stadija vojne na Pacifiku.

Glede na Rooseveltove trditve, da so japonska letala izvršila zahrbiten napad na Havajsko otočje, je zastopnik mornarice dejal, da so prva nastopila ameriška in ne japonska letala, ki so samo reagirala na nasprotno izzivanje. Dejstvo je, da so opazovalci v noči na 7. decembra opazili skupino velikih ameriških vojaških letal, tipa letelcih trdnjav, v poletu nad severnim področjem otoka Formoze. Japonsko pomorsko poveljništvo je bilo o tem takoj obveščeno, vendar se ameriškim letalom zaradi goste megle nad otokom ni posrečilo izvršiti bombardiranja. Roosevelt ni mogel potemtakem govoriti resnice, ko je dejal, da Zedinjene države niso mogle pričakovati letalskega napada Japoncev proti Havajskemu otočju. Med dolgimi diplomatskimi pogajanj v Washingtonu so bili Američani večkrat opozorjeni, da Japonska ne bo mogla voditi pogajanj, ki bi bila brez upanja v uspeh, ne da bi poskrbela za primerno obrambo, tako da bi po diplomatskem neuspehu lahko takoj zgrabila za orožje. Roosevelt in njegovi ljudje, ki so prezirali japonske pozive za stvarno ureditev pacifiškega področja, so vsa japonska opozorila podcenjevali, mnogi resnejši opazovalci na Japonskem in v inozemstvu pa so vedeli, da bi bilo za Američane boljše, če bi mislili drugače. Sedaj je za Roosevelta in njegovo klico že prepozno. Prepričali so se vsekakor, da se Japonska ni samo bahala, temveč je govorila resnico.

Prekrižani ameriški računi

Tokio, 11. dec. s. Zastopnik pomorskega oddelka japonskega glavnega stana kapitan Hidaio Hiraide je izjavil, da je japonska mornarica trdno obočena, da si zagotovi letalsko nadzorstvo nad Pacifikom ter nad Indijskim oceanom, da bi tako dosegla dva velika cilja na enkrat, rešitev spora s Kitajsko ter položitev temeljev za novi red in prosper vzhodne Azije. Vendar je zastopnik japonske mornarice pripomnil, da se mora Japonska pripraviti za dolgo vojno z Zedinjenimi državami, čeprav je japonsko brodograje v glavnem že razpršilo glavno jedro ameriške pomorske vojne sile na Pacifiku v nasprotju z ameriškim pričakovanjem. Japonci brodograje je po washingtonski konferenci iz 1. 1922, ki je Japonski odredila podrejeno razmerje in ji dovolila samo gradnjo manjših ladij, silno napredovala. Japonska zmaga pri Havajskem otočju je postavila na glavo vse ameriške račune.

Tesno sodelovanje vseh vrst orožja

Tokio, 11. dec. s. Šef mornariškega oddelka v teritorialnem glavnem stanu kontraadmiral Minormaeda je imel po radiu govor, v katerem je med drugim dejal, da japonska mornarica iz strateških in drugih razlogov objavlja rezultate nekaterih operacij kasneje, da pa bo javnost stalno splošno čim hitreje obveščena o poteku vojnih operacij. Upoštevati je seveda treba, da je operacijsko področje zelo razsežno in sega na tisoče milj v dolžino in širino, kajti japonska taktika obstoji v istočasnih operacijah v več smereh. Delavnost japonske vojske in japonske mornarice je mogoče primerjati z bliskovitimi nemškimi akcijami. Dosedanje velike uspehe je treba pripisati tudi tesnemu sodelovanju med kopnim in pomorskim silami. Japonsko brodograje predstavlja trenutno samo polovico združenega ameriškega in angleškega vojnega brodograja, toda to nesorazmerje je izravnavano po borbenem duhu japonskih mornarjev, ki se je že v teh prvih dneh vojne proti Veliki Britaniji in Zedinjenim državam izkazal s prvimi uspehi.

Uničenje sovražnika glavnih cilij

Berlin, 11. dec. s. Japonski pomorski ataše v Berlinu korvetni kapitan Joho je dal snoti inozemskim novinarjem nekaj izjav glede na vodstvo vojne na Pacifiku. Že desetletja, je dejal, opravila naše vojno brodograje svojo obrambno nalogo, ki

naj zaščiti Japonsko na Pacifiku. Opozoril je, da je Amerika razširjala svoj vpliv na japonskem varnostnem področju, že od 10. stoletja dalje s svojimi agresivnimi akcijami proti Mehiki in Teksasu, proti Aljaski in Havajskemu otočju, Guamui itd. Že 1. 1922, so v Washingtonu skušali skriti japonske pomorske sile na razmerje 3:5. Ameriška strategija je namreč stremela vselej za tem, da bi zagotovila ameriški vojni brodograji premoč, tako da je bila Japonska vedno bolj ogrožena od ameriškega obkoljevanja. En sam pogled na zemljevid kaže, kako si je skušala Amerika zagotoviti vsa glavna oporišča na Pacifiku, ki so bila kot nekakšni revolverji proti Japonski. Glede na poslednje japonske uspehe v vodah Daljne-

Velike manifestacije v Tokiju

Tokio, 11. dec. s. Člani japonske zveze borbe so se sestali večerj zjutraj na raznih trgih glavnega mesta ter so defilirali pred cesarjevo palačo. Pohod je trajal tri ure. Manifestanti o nosili ogromne letake z napisom »Dol Zedinjene države in Anglija« in »Dol Roosevelt in Churchill«. Pred cesarsko palačo je bil prečitani manifest, ki pravi med drugim: Ne ustavljajmo se! Ne popuščajmo! Borimo se do odločitve! Močni oddelki policije so ščitili poslanstva sovražnih držav.

Tokio, 11. dec. s. Na stadionu Ōsakaen je bila večerj ogromna ljudska manifestacija, na kateri je govoril tudi šef tiskovnega oddelka vojske polkovnik Ohira. V svojem govoru je poudaril najprej japonsko potrpežljivost nasproti anglosakim ambicijam, ki so se začele kazati že ob prihodu ameriškega generala Perryja na Japonsko. Polkovnik Ohira je tudi opozoril, da je na Kitajskem umrlo na tisoče japonskih vojakov, zadetih od orožja, ki so ga dobivali Američani. Nato je govoril o bliskovitih akcijah in o uspešnem sodelovanju vseh japonskih oboroženih sil. Pripomnil je, da sta britanski oporišči Hongkong in Singapur mogočni trdnjavi in da jih ni mogoče zavzeti v enem dnevu. Zaključil je svoj govor s pozivom, naj japonski narod s svojo slovo pripornostjo do preganja Anglezov v Američanov z Daljnega vzhoda ter naj ima vedno pred očmi besede cesarskega proglasa ob napovedi vojnega stanja.

Seja japonskega kronskega sveta

Tokio, 11. dec. d. Kakor doznava nemški poročevalski urad s pristojnega mesta, so bili na večerjnji seji kronskega sveta, ki se je ob navzočnosti mikada pričela ob 17.30, sprejeti izredno važni ukrepi. Seja kronskega sveta je trajala 15 minut.

Japonski tisk o prvih zmagah

Tokio, 11. dec. (Domei.) Današnji japonski listi obširno komentirajo velike japonske zmage, ki so jih japonske oborožene sile izvajale v kratkih dneh po pričetku

Aretacije ameriških novinarjev v Nemčiji

Represalije na ukrepe ameriških oblasti

Berlin, 11. dec. u. Pred otvoritvijo večerjnjega dopolnanske tiskovne konference, namenjene inozemskim novinarjem, je šef nemškega tiskovnega urada dr. Schmidt pozval ameriške novinarje, naj takoj zapustijo dvorano in odidejo v svoja stanovanja. Ta ukrep je bil po izjavi dr. Schmidta odrejen zato, ker so bili nemški novinarji v Ameriki na Rooseveltov ukaz izključeni iz tiskovne konference in nato aretirani.

Berlin, 11. dec. d. V Berlinu je bilo davi službeno objavljeno, da je policija davi spravila v zapore severnoameriške novinarje ter večje število v Nemčiji živečih ameriških državljanov. Ta ukrep se smatra kot represalija. Službena objava pravi: Predsednik Zedinjenih držav je izdal ameriški policiji nalog, naj aretirava vse zastopnike nemških poročevalskih agencij in časopisja. Istočasno se je sprožil val aretacij v Ameriki živečih nemških in italijanskih državljanov. Na stotine nemških državljanov je bilo že spravljeno v policijske zapore Zedinjenih držav. Kot represalijo proti temu ukrepu s strani Zedinjenih držav, ki je v popolnem nasprotju z vsemi mednarodnimi običaji, so bili danes v Nemčiji aretirani ameriški novinarji skupaj s primernim številom ameriških državljanov, živečih v Nemčiji.

Na pristojnem nemškem mestu ne navajajo točnega števila aretiranih Američanov, prav tako še ni znano, ali so bili odnosedo bodo aretirani morda tudi severnoameriški novinarji v Parizu. V Zedinjenih državah je bilo aretiranih 17 nemških novinarjev, število ameriških predstavnikov tiska v Nemčiji pa je pod tem številom, ker jih je mnogo izmed njih že pred nekaj tedni odpotovalo iz Nemčije, boječ se neugodnih posledic zaradi vojne politike, ki jo vodi njihov državni predsednik. Nekaj ameriških novinarjev je šele v zadnjem času zapustilo Nemčijo. Nemške oblasti ne navajajo imen aretiranih ameriških žurnalistov. Dosele tudi še ni bilo mogoče zvedeti, ali je morda tudi Italija polizela slične ukrepe glede na aretacijo italijanskih novinarjev in državljanov v Zedinjenih državah. Vsekar je verjetno, da bo Italija posegla po istih ukrepih. Dosele tudi še ni bilo mogoče dobiti informacij, ali bodo tudi države trojne pakta ter države protikominternske pakta prepovedale ameriškim novinarjem pošiljanje časopisnega gradiva v Zedinjene države. V berlinskih političnih krogih so ne glede na to prepričani, da bodo te države glede na sedanji politični razvoj prej ali slej sledile Nemčiji. Čim bo prepovedano novinarsko delovanje ameriškim novinarjem tudi v teh državah, bodo ostali svica in Portugalska poslednji deželi v Evropi, kjer bodo ameriški novinarji še lahko razvijali svojo delavnost.

Internacija Američanov in Angležev na Japonskem

Tokio, 11. dec. d. Zastopnik japonskega informacijskega urada Tobokazu Hori, je danes v razgovoru s predstavnikom tiska potrdil vest o aretaciji 271 angleških in ameriških državljanov Japonski službeni zastopnik je pri tej priliki izjavil, da so bili podzvati vsi koraki v prid anglo-ameriških državljanov, ki so bili spravljani na varno. Pripomnil je še, da so po njegovih informacijah v tej skupini tudi trije ali

ga vzhoda, je japonski oficir pripomnil, da Japonci zlasti v zadnjih letih niso mnogo govorili o svojih ciljih, da pa je japonsko brodograje takoj na mestu, čim gre za obrambo domovine. Uničenje sovražnika je glavni cilj in ta cilj bo dosežen.

Italijanske in nemške čestitke

Tokio, 11. dec. s. Vojaška atašeja italijanskega in nemškega veleposlanstva v Tokiu sta večerj v vojnem ministrstvu izrazila generalnemu inšpektorju japonskega letalstva svoje čestitke k sijajnemu uspehu, ki so bili doseženi že v prvih dneh operacij.

sovražnosti na Pacifiku. Posebno poudarja izreden uspeh, ki ga je japonsko letalstvo skupaj s pomorskimi silami doseglo nad britanskim vojnim brodograjem. S potopitvijo dveh britanskih oklopnih ob vzhodnem bregu Malajskega polotoka se posemnel listi bavijo celo v uvodnihkih ter podčrtavajo, kako težak udarec je bil s tem prizadet osnovi vse britanske obrambe v južnem delu vzhodne Azije. Splošno mnenje japonskega tiska je, da danes Japonska obvlada morje od Indijskega oceana dalje proti vzhodu. Poleg tega japonski listi z zadovoljstvom poudarjajo, da je končno napočil dan, ko je Velika Britanija izgubila nadvlado nad oceani, ki jo je imela od poraza »španske armade« skoraj tri in pol stoletja. Ta nadvlada nad morji je sedaj prešla v japonske roke.

Tokio, 11. dec. s. Vsi japonski listi z navdušenjem govorijo o prvih velikih japonskih uspehih v borbi z anglosakimi veleposlanstvi ter opozarjajo na njihov globok vtis v japonski javnosti. List »Kokumin« poziva Japonce, naj izvrše vse svoje dolžnosti v vojnem času in naj imajo pri tem pred očmi dosežene vojaške uspehe. List »Niki-Ni« poudarja glede na sporazum med Japonsko in Siamom da bosta neodvisnost in nedotakljivost te države zavarovani proti vsem anglosakim poskusom.

Japonska požrtvovalnost

Tokio, 11. dec. s. Velika domovinska ljubezen japonskega naroda prihaja med drugim do izraza tudi v desetstičnih pismih, ki jih predsednik vlade Tojo prejema od japonskih državljanov iz vseh slojev in ki izražajo brezmejno požrtvovalnost japonskega naroda. Prav tako stalno prihajajo darila v denarju iz vseh krajev v državi. Neki Japonec v manjšem pokrajinskem mestu je tako po cesarjevem proglasu o vojnem stanju cdpotoval v Tokiu in dal vladi na razpolago milijon jenov.

Zatemnitev v Tokiju

Tokio, 11. dec. d. Poveljništvo japonske obrambe v Tokiju je odredilo, da stopijo v veljavo določbe o popolni zatemnitvi vseh okrajev na periferiji Tokija.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 11. dec. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na vzhodni fronti so bili zavrženi krajevni napadi sovražnika, ki je utrpel hude izgube. Nemško letalstvo je uspešno sodelovalo s težkimi napadi na sovražne kolone in zbiranje oklopnih voz kakor tudi na utrjene postojanke ter ceste v zaledju sovražnika.

V severni Afriki so bile večerj izvršene važne operacije. Nemška bojna letala so razpršila kolone sovražnih oklopnih voz in avtomobilov.

Pred severnoafriško obalo so Italijanska in nemška letala napadla in hudo poškodovala eno angleško križarko in torpedni rušilec.

Stotnik Müncheberg je dosegel svojo 60. zmago v zraku.

Odmev vojne na Pacifiku v Turčiji

Carigrad, 11. dec. s. Vstop Japonske v vojno je predmet razmotrivanj v vseh turških listih. Javnost in politični krogi sledijo z veliko pozornostjo dogodkom na Pacifiku. Po njihovem mnenju ni nobenega dvoma, da je treba iskati izvor japonskih akcij predvsem v Rooseveltovem tču proti japonski vlesli na Daljnem vzhodu.

List »Tasviri Efkare« ugotavlja, da je ameriški predsednik zagrešil veliko nespako, ko se je proti Japonski požužil politike sile in izzivanja. List ugotavlja nadalje, da je Rooseveltova navada razpravljanja o mednarodnih političnih vprašanjih zelo ostro, ter navaja v zvezi s tem njegove govore proti Nemčiji, ki so bili nasprotni z vsemi diplomatskimi običaji. Roosevelt je hotel prestrašiti Japonsko, prav to pa je bilo njeemu samemu v škodo. List sodi, da bi Roosevelt prav gotovo dosegel boljše rezultate, ako bi se bil pokazal nekoliko bolj spravljiv in manj vzvišene.

List »Džumhuri« ugotavlja, da sta bili japonsko in ameriško stališče popolnoma nespravljivi in da je zaradi tega moralo nujno priti do vojne, da pa bi jo bilo kljub temu mogoče zadržati, ako bi Angleži in Američani ne izvajali prekomerne blokade, ki ni le oškodovala japonskih gospodarskih interesov, temveč je predstavljala tudi žalitev japonske časti.

Objave

Sprememba repertoarja v Operi. Ker se je g. ravnatelj Juliju Betettu pri predstavi »Seviljski brivci« v sredo pripeljal na odru majhna nezgoda in si je izvil nogo, se v soboto 13. t. m. ne more vršiti napovedana premiera opere »Prodane neveste«. Abonenti premierskega abonmaja naj izvolijo to odpoved vzeti blagohotno na znanje. Premiera »Prodane neveste« bo prihodnji teden.

Gospodarstvo

Maksimalne cene za sir

Smatrajoč za uместno, da se spravijo najvišje prodajne cene za sir v sklad s cenami na notranjem trgu, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odredil naslednje najvišje prodajne cene za sir v trgovini na drobno (v oklepajih maksimalne cene v trgovini na debelo):

Grana tipico 1939 31.50 lire za kg (27.20); grana tipico 1940 28.80 (24.75); Emental in Sbrinz 20.30 (17.95); Asiago 17.70 (15.75); Fontina 20.60 (18.25); Provone 18.20 (16.20); Mozzarella 17.60 (15.35); Belpaese in Italico 18.50 (15.15); Gorgonzola 27.40 (23); Taleggio 16.70 (14.60); Quattrolo 16.50 (14.10); Fusi (Roma, Erbo, Blu itd.) 21 (18.40); Pecorino Roma 24 (21.05) lir za kg.

V ceni na drobno je všteta trošarina, v ceni na debelo pa trošarina in všteta in se cene razume franko skladišča trgovca na debelo. Zgoraj navedene cene morajo biti nabite v prodajalnah na občinstvu dobro vidnem mestu.

Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene, vsako zvišanje pa mora prej odobriti Visoki komisar. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca t. l. Gornja naredba je objavljena v »Službenem listu« 10. decembra in je ta dan stopila v veljavo.

Gospodarske vesti

= Razširjenje italijansko-nemškega klirinskega sporazuma na priključena področja. Iz Berlina poročajo, da je zunanje ministrstvo izdalo 30. novembra t. l. razglas, iz katerega sledi, da se določbe italijansko-nemškega plačilnega sporazuma z dodatnimi sporazumi nanašajo sedaj tudi na prejšnje področje Jugoslavije, ki je bilo priključeno Nemčiji, Italiji in Albaniji. Na podlagi izmenave not med obeh državama velja italijansko-nemški klirinski sporazum tudi za področje Črne gore.

= Sodelovanje med reško luko in budimpeštansko dunavsko luko. V zadnjem času se je madžarska prišla v rastoči meri posluževati pri prometu s Turčijo morske poti preko Reke, Jadranskega morja in Egejskega morja. Sploh se je madžarski promet preko Reke precej dvignil. Ker pa Madžarska ni imela doslej možnosti blago na Reki tranzitno vskladiščati, je te dni prišlo med Madžarsko nacionalno družbo za dunavsko prsto luko in italijansko skladiščno družbo Aziende del Magazzini Generali di Fiume do pododbe, po kateri bo reška skladiščna družba dala madžarski družbi na razpolago več skladišč v reški luki, madžarska družba pa bo dala reški družbi na razpolago velik prostor v budimpeštanski prosti luki. Madžarska družba bo na Reki ustanovila poseben urad.

= Ustanovitev borze za oddajo naročil v Nemčiji. Prejšnji mesec smo na tem mestu poročali o ustanovitvi svojevrstne borze v Frankfurtu. Prezaposlenost industrijskih tvrdk strojne in kovinske industrije je dovedla do tega, da morajo podjetja, ki oddajajo podnaročila, z muko iskati druge tvrdke, ki naj ta podnaročila izvrše. Da se olajša oddaja takih naročil, je bila v Frankfurtu ustanovljena prva borza za oddajo naročil, na katero prihajajo zastopniki industrijskih tvrdk (zlasti oboroževalne industrije) ki morajo izdelavo posameznih delov strojev in naprav oddati drugim tvrdkam, na drugi strani pa tvrdke, ki so pripravljene sprejeti taka naročila. Ker se je borza prav dobro obnesla, so pričeli ustanavljati slične borze tudi v drugih industrijskih centrih Nemčije. Sedaj poročajo iz Berlina, da bo ustanovljenih šest takih borz za večja področja, in sicer v Berlinu, Frankfurtu, Hamburgu, Dunaju, Pragi in Haagu. Te borze bodo poslovale določeni dni, tako da bodo zastopniki tvrdk, ki na eni borzi ne bodo mogli oddati naročila, lahko naslednji dan poiskali prevzemnika na drugi borzi.

= Znatno povečana proizvodnja sočiva v Nemčiji. Nemški državni prehranbeni minister je izdal nove ukrepe za povečanje proizvodnje sočiva in sadja. Od izbruha vojne se je potrošnja sočiva v Nemčiji znatno dvignila, in sicer od letnih 48 kg povprečno na prebivalca v zadnjem letu pred vojno na 75 kg. Ta večja potrošnja se je krila predvsem iz večje domače proizvodnje. Površina za pridelovanje sočiva je znašala v Nemčiji leta 1939 le 138.000 ha, naslednje leto se je dvignila na 164.000 ha, letos pa na preko 200.000 ha. Za prihodnje leto je predvideno nadaljnje povečanje na 250.000 ha. Cvetlični in okrasni vrtnariji bodo morali v prihodnjem letu določeni del vrto izkoristiti za pridelovanje sočiva. Ustanovljene so tudi posebne okrajne organizacije, ki bodo skrbjele, da se bo proizvodnja povečala zlasti pa da se bo razpoložljiva zemlja bolje izkoristila in gnojila. Nadalje bo vodila borbo proti rastlinskim škodljivcem in preskrbovala delovne moči in stroje. Priredila bo tudi tekmovanja med pridelovalci.

= Japonske finance. V zvezi z izbruhom vojne med Japonsko in Zedinjenimi državami so zanimiva pojmašla, ki jih je podal tik pred izbruhom vojne japonski finančni minister Okinori Kaja. Opozoril je, da je japonsko gospodarstvo navzlic dolgotrajni vojni z Kitajsko ostalo zdravo in neokrnjeno, kar se kaže tudi v razvoju japonskih financ. Navzile vojni so se dohodki japonskega zakladnega urada v letošnjem letu povišali na 4500 milijonov jenov, kar je štirikrat toliko, kakor so znašali v zadnjem letu pred pričetkom vojne s Kitajsko (v letu 1936). Od začetka leta 1937 je Japonska potrošila za vojaške namene 26 milijard jenov. Za izgradnjo strateškega položaja na japonskih otokih in na področju Koreje, Mandžukua in Kitajske, je dosle

Kje je Roald Amundsen?

Še vedno se vzdržuje govorica, da živi kot poglavar nekega eskimskega rodu

Slavni raziskovalec severnega tečaja Roald Amundsen je izginil leta 1928, ko je poletel z letalom nad ledeno morje iskat generala Nobla. Če pa danes — pravi grški dnevnik — nanesemo pogovor na severnem Norveškem ali v severnih predelih Amerike na Amundsen, se pogosto čuje trditve: »Saj sploh ni mrt — saj vendar živi pri Eskimih na Alaski!« Ta trditev, ki se zdi fantastična, se nanaša na dejstvo, da je neki uradni družbe Alaska Trading Company srečal nekega »kapitana Amundsen«. Odtlej se novica o Amundsenu ne more ne potrditi, ne zanikati. Neki dnevnik, ki izhaja na Nizozemskem, je nedavno objavil o tej zadevi daljši članek, v katerem pravi med drugim:

Odkar je »Zepplin« poletel čez severni tečaj, je nastopila tam gori tišina. Vse-

trdila, da sta domnevno mrtvega norveškega raziskovalca našla pri nekega rodu Eskimov, živčih pri Fortu Bayu. To se je zdelo precej malo verjetno. Kljub temu je sklenila družba »Alaska Trading Company«, da stvar razišče in je s to nalogo poslala v Fort Bay nekega »svojega uradnika«. Ta odposlanec izprva ni imel sreče. V Fortu Bayu je doživel, da je eskimski rod, ki je tam prebival cel mesec, že odrinil bogve kam. Uradnik je že obupaval in se je hotel vrniti, ko se je slučajno znanel z nekimi Indijanci, ki so mu vneto pripovedovali, da so srečali Eskime, katerih poglavar je star mož, ki se sam imenuje »kapitan Amundsen« in je nekoč tudi sam rekel, da se je naveličal svoje slave in da hoče preostanek življenja preživeti daleč od vrveža, v miru in samoti. Takoj nato je uradnik ameriške družbe mrlično nadaljeval zasledovanje in je nekega dne imel uspeh. Znašel se je pred starim eskimskim poglavarjem. Pozneje je uradnik poročal: »Silno me je prečnila misel: to je Amundsen, resnično, nekdo drugi, kakor Amundsen... Isti zna-

bilni profil, isti krepki orlovaški nos, isti razbrzdani obraz!« Na vprašanje, kdo je, je rekel stari Eskim odločno: »Amundsen! Sicer sem strmoglavil z letalom, toda — kakor vidite — nisem mrtve!« Pozneje je baje »kapitan« prekrical to svojo trditev in doslej ni bilo mogoče razkriti, ali je to v resnici Amundsen ali samo kak njegov dvojni.

Pogosti poleti čez Severni tečaj — Amundsen sam je z Ellsworthom leta 1923 izvršil tak poskus — so pokazali, da arktične daljave in razmere niso letalu prehuda ovira. Če je torej Amundsen na reševalnem poletu zgubil pravo smer, je morda priletel na Grönlandijo ali na kar naravnost na Alasko. Amundsen se je rodil 1872. Junija 1928, ko je izginil, je bil 56 let star. Danes bi mu torej bilo 69 let. Njegova dva največja uspeha sta bila njegov drugi polet čez Severni tečaj in pa, ko je 14. decembra 1911 na južnem tečaju razvil norveško zastavo. Maja 1925 je pristal neka kilometrov od Severnega tečaja (v družbi z Ellsworthom), leto dni pozneje je poletel s svojim ameriškim zveznikom čez Severni tečaj v smeri od Spicbergov ter je pristal na Pointu Barrowu. Amundsen je poznal polarne kraje kakor nihče drugi. Prav zato se tem bolj drži govorica, da je še živ.

bližnjo kmetijo, od koder je bil prepeljan v Gradec.

Brzovozne pošiljke pred božičem. Da bi se tovrstni in brzovozni promet pred božičem lahko točno razvijal, je odredjena zapora za sprejem brzovoznega blaga v času od 28. do 24. decembra. Izvzete so samo pošiljke zdravil, filmov, matric, žvil, cvetlic in takih stvari, ki se rade pokvari.

Nesreča pod lastnim vozom. Šestletni posestnik Franc Završnik iz Spodnje Poljskave je padel z voza in je šlo kolesje čezenj. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico. Ima polomljenih več reber in je dobil tudi hude notranje poškodbe.

Koncert za zimsko pomoč je bil v soboto zvečer v celjskem Nemškem domu. Bil je prvi v letošnji zimi in je bil dobro obiskan. Igrala je vojaška godba, ki je imela na sporedu melodije iz oper in operet ter različne koračnice. Celjski izobraževalni urad pa je priredil v Nemškem domu prvi kulturni večer, na katerem so nastopili razni celjski glasbeniki.

Dvakrat ga je zadel lista nesreča. Nekje na Štajerskem se je nevarno ponesrečil 18letni hlapec Ljudež Mavrič. V soboto je zašel z roko v stroj za rezanje krme na motorni pogon. Stroj mu je odrezal konico sredinca dva prsta pa mu je zdrobil. Mavrič je bil še toliko prisrčen, da je sam ustavil motor, sicer bi bil ob vso roko. Prepeljali so ga v bolnišnico. Širok mak se je že v starosti 6 let prvič ponesrečil pri enakem stroju. Takrat mu je kolesno zobovje zdrobilo tri prste na desnici.

Z Gorenjskega

Voditelji tiska Koroske ljudske zveze so bili povabljeni konec preteklega tedna v hotel v Gozdu-Martuljku. V soboto je zvezni poslovni vodja Ruschnig predaval o nalogah in pomenu tiska v narodnosocialistični državi. Nato je glavni urednik Kranjskega lista dr. Schedl uvažal zborovalce v praksi tiska. H koncu je zvezni prosvetni vodja Dimnig orisal različne naloge v Koroski ljudski zvezi in je obenem predaval, da vse naloge služijo istemu smotru: privedi ljudi na Gorenjskem zopet k nemstvu.

Pouk na učiteljsku v Kranju se je pričel pretekli ponedeljek in sicer v 2. letniku. Pouk v 1. letniku se bo pričel pozneje.

Hudo prizadeta trdka. Nekje na železniškem prevozu med Mariborom in Trzinom sta pred dnevi izginila dva tovorna vozova manufakturnega blaga v vrednosti nad 700 mark. Trdka Paula Stransky v Trzinu utrpel nele gmotno škodo, ampak izgubi tudi nad 2800 točk.

Prva nemška pevka v Gornjem je bila nedavno. Kranjski list pravi, da je v začetku šlo pač nekoliko težje, ker več žen ni bilo popolnoma večih nemškega jezika. Toda navdušenje za petje, pravi poročevalec, je pa zelo veliko.

Nesreče v guštanjski jekelni. Na Ravnan pri Guštanju se je ponesrečil kovinar Maks Pušnik. Čeprav je imel varovalna očala, mu je drobec jekla padel v desno oko in mu ga nevarno poškodoval. — Delavec Janez Jež je hotel primešati toplenemu jeklu nekaj mangana. Pri tem je dobil hule opekline na desnici. — Pomožni delavec Peter Adamčič se je opeknel po rokah, ko je odpravljaj žindro.

Sprejemanje se prostovoljci v Hitlerjevo telesno gardo. Kakor razglasa »Völkischer Beobachter«, sprejema osebna standarta SS Adolfa Hitlerja takoj prostovoljce. Nabori so že bili 6., 8. in 8. decembra na Dunaju. Kandidati morajo biti visoki 1.80 m in morajo dopolniti najmanj 17 let. Lahko se prijavijo za obvezno dobo ali tudi brez nje. Prav tako se lahko prijavijo drugi prostovoljci k obojenim oddelkom SS. Visoki morajo biti 1.70 ali izjemoma vsaj 1.68, stari pa do 20 let.

Koroski z Gorenjskim bo potrebovalo še mnogo uradniškega naraščaja, pravi celovški dnevnik. Sploh potrebuje Nemčija za svojo upravo sveže, krepke, bistre uradnike z vojaškim srcem. Uradništvu se obeta lepa bodočnost. Naloga državnega uradnika je, da dostojno služi narodu in javni blaginji posameznika kakor tudi celote. Država pa bo uradniku zagotovila dober odstavek in mu omogočila, da si zgoda ustanovi družinsko ognjišče. Članek je vabilo inteligentnemu naraščaju, naj stopa v uradniške vrste.

Velik nov kino bodo zgradili v Celovcu. Načrti so že izgotovljeni, veniar pa vojna ovira izgradnjo. Zaenkrat je novi kino nameščen v veliki dvorani hotela pri »Črnem orlu«. Imenuje se »Kammerlichtspiele Klagenfurt«. Potrebni aparati so prispeli in pogodbe s filmskimi družbami so sklenjene. Predvsem bo ta kino dajal premiere filmov Ufe.

Nemški glasovi o japonskih uspehih

Berlin, 11. dec. s. Vest, da je japonsko letalstvo doseglo novo sijajno zmago, ko je potopilo dve veliki angleški oklopnici, je tudi v Nemčiji zbudila največje navdušenje. Listi so to vest objavili že včeraj tik pred poldnevom in so bili takoj razprodani. Sedaj so listi polni občudovanja japonskega junaštva, zlasti drznosti japonskih pilotov, ki so slavo japonskega letalstva že v prvih dneh vojnih operacij povzdignili na prvo mesto. Izguba obeh oklopnic, pišejo listi, je za Angleže, ki so komaj pred dnevi bahato najavili njun prihod v Singapur, je zelo težka. Čim sta oklopnici hoteli preprečiti izkrcanje japonskih čet na Malajskem polotoku, sta bili še napadeni in potopljeni. Strateške in splošne vojaške posledice te potopitve pa ne bodo nič manjše od psiholoških.

Berlin, 11. dec. s. »Völkischer Beobachter« piše, da se Japonska že po prvih dneh operacij lahko ponaša z odličnimi uspehi, ki dokazujejo, kako uspešno je pripravila obrambo in kako siloviti so njeni napadi proti ogrožajočim sovražnim postojankam, ki so jo dušili. Medtem ko beležijo Američani že prve znatne izgube, med njimi tudi izgubo dveh oklopnic »West Virginia« in »Ocklahome«, je na mah ogrožena tudi angleška trdnjava Singapur, ki so jo Angleži desetletja utrjevali, seveda z ofenzivnimi namerami proti Japonci. S kopnega in iz zraka je Singapur že podvržen direktnim japonskim napadom v obsegu, v kakršnem jih Angleži gotovo niso pričakovali.

List »Börsenzeitung« poudarja predvsem izredno naglo, s katero Japonci vodijo vojne operacije proti Američanom in Angležem, ter pripominja, da je japonski general štih lahko že takoj po izbruhu sovraž-

nosti objavil, da se japonske kopne sile še bore na sovražnem ozemlju, ki je zelo oddaljeno od domačih oporišč, ter na točkah, o katerih bi bilo mogoče domnevati, da bodo kvečjemu napadene z morja in iz zraka. List opozarja na naglo prodiranje Japoncev v Siamu ter na že izvelene teritorialne zasebe na drugih točkah, nato pa zaključuje z ugotovitvijo, da se vse operacije razvijajo na tako čudovit način, da Japonska doslej še ni imela skoro nobene človeške žrtve.

V Bolgariji

Sosija, 11. dec. s. List »Dnes« objavlja članek poslanca Andree o vojni na Daljnem vzhodu. Piše poudarja, da se je v borbi, ki jo vodi Italija in Nemčija s svojimi evropskimi zavezniki za zmago pravice in človečnosti, sedaj pridružila tudi Japonska. Vojna, ki jo evropski narodi in Japonska sodej; juntsko vodijo, nima samo materialnih ciljev, temveč hoče privedi do zmage nove deje in ustvariti tak moraini in gospodarski red, ki bo ustrezal potrebam vsakega človeštva. Sieherni Bolgar, ki z lastnimi očmi gleda na junaštvo vojakov osv. ki se bore na zasneženih ruskih poljih in peščenih afriških puščavah, mora čutiti v sebi pomno sprčo dejstva, da se udeležuje borbe za vzpostavitev novega evropskega reda.

Prevarana ameriška javnost

Buenos Aires, 11. dec. s. Newyorški poročevalec lista »La Nacion« opisuje splošno razpoloženje v Zedinjenih državah v teh dneh takole: Ameriško vojno brodovje je doživelo svoj največji poraz v zgodovini. Ameriška javnost ima vtis, da je bila prevarana, ko so je obvestili o pripravah ameriških oboroženih sil, zlasti o pripravljenosti ameriškega vojnega brodovlja čegar poveljniki so bili v trenutku preizkušnje popolnoma presenečeni po razvoju dogodkov. Javnost je tudi prepričana, da je bilo zelo slabo poučena o moči nasprotnika ki so jo očitno podcenjevali. Sedaj je Američanom jasno, da jim stoji nasproti močen sovražnik, čegar ofenzivnost je od dne do dne bolj vzemirljiva in ki je že doslej povzročil Ameriki občutne izgube ljudi in vojnih potrebščin.

V Washingtonu niso hoteli razumeti položaja

Buenos Aires, 11. dec. s. Japonski poslanik Sujomi je dal novinarjem izjavo, v kateri je razložil japonsko stališče napram Zedinjenim državam. Dejal je med drugim, da se je Japonska pogajala z Zedinjenimi državami že v aprilu, da bi dosegla na miren način ureditev vseh problemov med obema velešilama in da bi preprečila razširjenje vojne na Pacifik. Navzlic potrpelivemu japonskemu zadržanju po Zedinjene države niso hoteli razumeti položaja in so v celoti zavrnile vse predloge. Zedinjene države so razen tega zagotovile odkrito podporo maršalu Čangkaičju ter ogrožale sam obstoj Japonske, ker niso hoteli dobavljati njuno potrebnih surovin kakor n. pr. petroleja. Tokijska vlada je bila zaradi tega postavljena pred izbiro, da sprejme nezdružne zahteve Washingtona ali pa živi še nadalje v nečastnem položaju. Vojna Japonske proti Zedinjenim državam in Veliki Britaniji se je že začela. Japonska nima nikakih imperialističnih stremiljenj napram ameriškim državam. Ob koncu je poslanik izrazil upanje, da novi položaj na Pacifiku ne bo motil dobrih odnosov med Japonsko in Argentino ter drugimi južnoameriški državami.

Sodelovanje Bolgarije in Hrvaške

Sofija, 11. dec. s. Predsednik vlade Filov je priredil sprejem na čast hrvaških ministrov Lorkoviću in Puku, ki se za nekaj dni mudita v Sofiji. Sprejema so se udeležili razen zastopnikov kralja, člani vlade, pooblaščen diplomatski zastopniki veleisl ot in ostalih zavezniških držav ter mnoge druge osebnosti. Filov je ob tej priliki v svojem govoru poudaril prijateljske odnose med Hrvaško in Bolgarijo na političnem in kulturnem področju ter izrazil veselje, da sta po srečnem naključju obe državi skoro istočasno uresničile svoje najsvetejše težnje. Obe državi politično veže njun pristop k trojnemu paktu. Odgovoril je minister Lorković, ki je dejal med drugim, da je Bolgarija po naklonjenosti Duceja in Hitlerja zedinjena, Hrvaška pa samostojna. V tej novi Evropi, zgrajeni na trdnih temeljih pravice in pameti, sta Bolgarija in Hrvaška dosegli svoje mesto ter imata sedaj samo to željo, da pomagata ustanoviteljem novega reda pri njihovih plemenitih naporih.

Nemško-turška trgovinska pogodba

Carigrad, 11. dec. s. O izvajanju nemško-turške trgovinske pogodbe je sedaj znanih nekaj podrobnosti. Dve posebni komisiji, ena v Ankari in druga v Berlinu bosta urejali uvoz in izvoz med obema državama. Nemško carinsko območje obsega v tem primeru razen bivšega nemškega ozemlja še Alzacijo, Loreno, Eupen Malmedy. Češkomoravski protektorat, priključena poljska ozemlja ter svobodne luke. Blago, ki ga bo Nemčija prejela iz drugih držav, se bo smelo izvažati tudi v Turčijo, ki pa sama ne bo smela izvažati iz Nemčije dobljenega blaga v druge države.

Hrvaška poslanika v Bratislavi in Helsinkih

Zagreb, 11. dec. s. Za hrvaškega poslanika v Bratislavi je bil imenovan dr. Josip Berković, za hrvaškega poslanika v Helsinkih Ferdo Vošnjak-Dujić in za hrvaškega generalnega konzula v Pragi inž. Marko Tajmović.

Zatemnitev v Bukarešti

Bukarešta, 11. dec. s. Popolna zatemnitev prestolnice je predpisana od zarje do zore.

— Kako si ohranimo dolgo zdrave zobe? Mihec iztegne roko, da bi skoraj čez klof padel, in pravi:
— Ako jih čistimo s ščetko!
— Dobro, ali imata tudi ti ščetko?
— Ne.
— Pa tvoji starši?
— Tudi ne.
— Kako pa potem veš?
— Prosim, mi ščetke prodajate!

Zarotniški proces v Trstu

Govori zagovornikov obtožencev

Trst, 10. decembra. Osmo zasedanje posebnega sodišča je včeraj zjutraj otvoril predsednik Eksc. Tringali Casanuova, ki je dal besedo branilcem.

Preden je govoril odvetnik Cassinelli iz Rima, je odvetnik Buda, branilec obtožence Bobeka in drugih obtožencev, predložil sodišču, kakor je že pred tem napovedal, dve zdravniški spričevali, ki dokazujeta, da so bili nekateri sorodniki obtoženega Bobeka hudi alkoholisti in utegne ta bolezen imeti posledice kot podedovanje pri potomcih.

Predsednik sodišča je zdravniški spričevali priložil aktom, nakar je govoril branilec odvetnik Cassinelli. Branilec je izjavil, da mora braniti takozvane intelektualce Babiča, Čermelja, Čoka, Lovrenčiča, Kukanjo, Sarđoča, Tuto in Vuka. Njegov namen je braniti in obravnavati zadevo s treh stališč, in sicer z zgodovinsko psihološkega, s pravnega in z dokaznega stališča. S psihološko-zgodovinskega stališča se sklicuje na razne odstavke obtožbe. Prehajajoč od psihološko zgodovinskega

k pravnemu stališču je branilec obravnavaj vprašanje združevanja, zatrjujoč, da ni dokazov o zedinjevanju obtožencev v kake združbe.

Odvetnik Cassinelli je nato izpodbijal sprejeto definicijo o namernem združevanju.

Branilec je tudi zanikal, da bi šlo v primerih obtožencev za propagando, zasebno ščuvanje ali javno ščuvanje. Kdo naj bi ščeval Čermelja Obtožba trdi, da je Čermelj podplival Zelena, Sosica in Ščuko. Toda ali je bilo ščuvanje pri teh treh potrebno?

Nato je branilec Cassinelli obravnaval dokazno gradivo. Glavne točke obtožbe izhajajo iz izjav drugih obtožencev, ki so iz obtožencev postali tožilci in njih izpovedi zaradi tega ne gre odločilna vera.

Sledil je govor odvetnika Bologne iz Trsta, ki brani Sosica in Božiča. Branilec je pobjal glavne točke obtožbe, ki se tičejo obeh obtožencev.

Po govoru branilca Bologne je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala z govori ostalih branilcev.

Za okrepitev Strankinih organizacij

Ljubljana, 11. decembra. Po nalogu zveznega tajnika je Zvezni podtajnik predvčerajšnjim pregledal delovanje podpornega centra nacionalne fašistične Stranke na Brezovici. Ogledal si je njene prostore, se zanimaj za njeno poslovanje in dal v imenu zveznega tajnika navodila za okrepitev Strankinih organizacij in njihovo nadaljnje delovanje.

Smrtna kazen za poslušanje moskovskega radia

Varaždin, 10. decembra

Pred potujočim prekim sodom v Varaždinu se je te dni zagovarjal 36letni Mato Čeliga, tvorniški delavec iz Višnjice pri Ivanu. Obtožen je bil, da je meseca septembra letos v svojem stanovanju na neprijavljeno radjskem sprejemniku poslušal komunistične vesti iz Moskve. Na poslušanje takšnih protidržavnih vesti je v svojem stanovanju privajal tudi nekatere svoje prijatelje. Po zaslišanju obtoženca in priče je sodišče Mato Čeligo obsodilo na smrt. — Pred istim sodiščem se je vršila razprava proti Milanu Weissu, 55letnemu židu iz Komina pri Novem Marofu. Obtožen je bil, da so našli pri njem dva revolverja, ki ju je po poziv oblasti ni bil izročil. Po zaslišanju obtoženca in priče je sodišče Milana Weissu obsodilo na smrt.

Oba obsojenca sta vložila prošnjo za pomilostitev. Prošnjo je bilo ugodeno na ta način, da se Matu Čeligi in Milanu Weissu smrtna kazen znižuje vsakemu na 10 let težke ječe.

Iz Spodnje Štajerske

Desetletnica velike nesreče. Pred desetimi leti — 10. decembra 1931 — se je Celje z vso Savinjsko dolino zavilo v globoko zlast. Tri kilometre pred Celjem se je bila zgodila strašna avtobusna nesreča. Na železniškem prelazu pri Medlogu je veliki avtobus, poln potnikov, zavozil v savinjski vlak. Bila je gosta megla in avtobus, ki je dopolne krenil iz Celja v Savinjsko dolino, namenjen še dalje proti Ljubljani, se je pomikal komaj z brzino 15 kilometrov. Popotniki so bili v živahnem razgovoru, kakor da jih je megleni okvir pripravil k večji zaupljivosti. Na prelazu pri Medlogu ni bilo zapornic in vlak iz Velenja bi bil moral takrat biti že v Celju. Po nesreči pa je imel zamudo in usoda je zahtevala strahovito trčenje. Nastali so strašni prizori. Katastrofa je zahtevala 12 mrtvih — šest žensk in šest moških. Prepeljali so jih v mrtvašnico na celjskem okoliškem pokopališču. Sedem težko ranjenih pa so prepeljali v celjsko bolnišnico. S celjskega magistrata je zaplapolala črna zastava.

Iz sodne službe. Sodni pristav Jožef Kranjec je imenovan za sodnega tajnika pri sodišču v Judenburgu. Dosedanji vojak Karel Slagavec je vpoklican v službo kot sodni pripravnik.

Promocija zakonskega para. Z graške univerze poročajo, da je bila te dni izvršena dvojna promocija, ki je edinstvena v zgodovini te stare visoke šole: dva zakonca sta istočasno dosegla doktorat medicine. To sta dijaški vodja graške univerze Viljem Ingruber in njegova žena Izabela, voditeljica dijaškega zdravstvenega urada v Gradcu.

Usoden padec na deželni cesti. Hlapec Franc Razdevšek, star 45 let, je moral neke na štajerskem opraviti nakupe v trgovini. Popolne se je vračal domov. Na cesti mu je spodrsnilo in je padel tako nesrečno, da se ni mogel več dvigniti. Večkrat si je nalomil nogo. Šele čez kakšno uro so ga našli trije popotniki in ga spravili na

Italijanski profesorji na naši univerzi

Danes popoldne ob 16. bi imel vseučiliški profesor prof. Bartolomej Calvi s turinškega vseučilišča v veliki predavalnici ljubljanske vseučiliške knjižnice uvodno predavanje o italijanski literaturi, ki se bo pričela predavati na filozofski fakulteti našega vseučilišča. Predaval bo v slovenščini o konstruktivnih elementih Dantejevega pesniškega sveta. Ugledni profesor bo predaval o italijanski literaturi v ponedeljskih od 15. do 16. v tokih od 16. do 17. v balkonski dvorani vseučilišča, od 14. do 15. in v četrtkih od 16. do 17. v veliki dvorani vseučiliške knjižnice, v petkih pa od 16. do 18. v predavalnici romanističnega seminarja. V ponedeljskih in tokih bo predaval o italijanski literaturi, v sredo in četrtkih o »Božanski komediji« in o njeni zvezi s pesniškim življenjem, v petkih pa bo prijel vaje v prevajanju v italijanščino in iz slovenščine v italijanščino.

Hkrati se bodo pričeli tudi tečaji italijanščine pod vodstvom lektorja dr. prof. Attilia Budrovicha, dr. prof. Valerieje Grohar-Roratove, dr. prof. Nerea Degressia in dr. prof. Alda Franchia, ki bodo predavali na juridični filozofski, medicinski in teološki fakulteti. Prof. Evgen Theselder Dupre z rimskega vseučilišča, ki je bil imenovan za profesorja italijanske zgodovine na naši filozofski fakulteti, pa bo pričel predavati po bližnjih božičnih in novoletnih počitnicah.

Konferenca okrožnih inšpektorjev

Ljubljana, 11. decembra. Včeraj dopoldne ob 11. so bili na konferenci pri zveznem tajniku okrožni inšpektorji, zvezni podtajnik, zvezni podpoveljnik GILLA, poverjenica ženskega Fašija, načelnik Prevoda, tajnik Dopolavora in načelnik upravnih radov Pokrajinske fašistične zveze. Okrožni inšpektorji so podali poročila o političnem in gospodarskem položaju v svojih okrožjih, tajnik stranke pa je povzel njihova izvajanja in govoril o efektivni sili strankinih organizacij ter dal točna navodila za nadaljnje delovanje posebno v okviru mladinske in Dopolavorovske organizacije, organizacije kmečkih žena ter gospodinskih pomočnic.

Zvezni tajnik je v svojem govoru obeležil tudi položaj v posameznih občinah, posebno kar se tiče oskrbe za najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami in kontrole cen. Dal je tudi navodila za šolske kuhinje GILL v posameznih občinah pokrajine, za proslavo materinskega in detjega dne ter za prireditve fašističnega obdarovanja o svetih Treh kraljih. Nazadnje je pojasnil delovanje občinskih podpornih središč, ki se bodo v najkrajšem času ustanovila. Zborovanje se je pričelo in zaključilo s pozdravom Duceja.

Ukrepi glede delovanja šolskih kuhinj

Ljubljana, 11. decembra. V torek so se v Črnomlju sestali vsi načelniki krajevnih podpornih centrov in šolski upravitelji iz vsega okraja. Zborovanje sta vodila okrožni inšpektor inž. Emil Cascanega in načelnik podpornega urada zveznega poveljstva GILL. Na zborovanju so bili izdani podrobni ukrepi glede delovanja šolskih kuhinj GILL v tej zimi. Podana so bila tudi podrobna navodila za njihovo organizacijo.

Obnovite naročnino!

kor so sovjetske odprave imele še tam gor opravka s svojimi novimi ledenolomci. Skoraj se zdi kakor da je veliki »Zeppelin« polet leta 1941 zaključil svojevrstno raziskovalno dobo. Znanstvena družba v raziskovanju je lahko preletela ogromno področje in je lahko tako brez velikega truda opazovala in razkrivala njegove posebnosti. Filmske kamere so brtele, ostali fotografski aparati so neprestano menjali plošče in filme, meteorološki instrumenti so avtomatično beležili vse, kar se je dogajalo v ozračju. Znanstveniki pa so sloneli ob oknih kabin in so skupno razmotrivali pokrajinske slike in različne pojave. Ali si je mogoče misliti ugodnejši polet? Dasprav je bila vožnja izpostavljena tudi nevarnostim, je posadka vedno obvladala položaj.

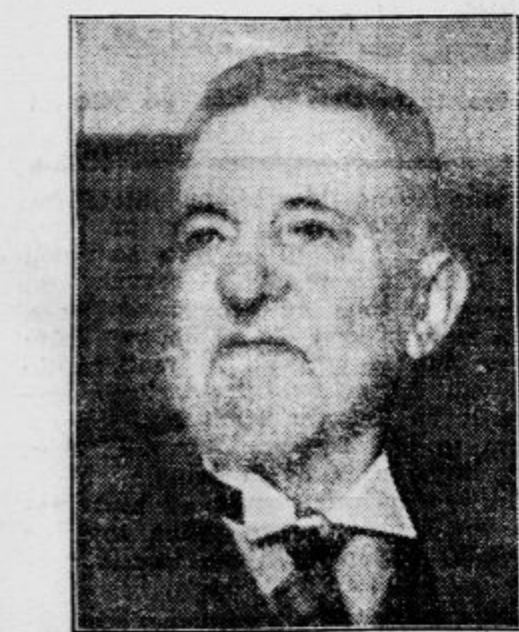
Globoko je žaloval svet za svojim starim junakom Roaldom Amundsonom. Ves svet je imel takrat oči uprte v tega pogumnega norveškega raziskovalca. Zdelo se je, kakor da on edini lahko prinese pomoč in rešitev pogrešanemu zrakoplovu. Norveška pomožna odprava je tudi bila prva pripravljena k startu.

Amundsen je imel na razpolago osemsestletno francosko letalo tipa »Latham«. Letalo je na svojem prvem poletu proti severu videlo različne ladje, ki so pozneje o tem poročale. Naposled pa ni bilo nobenih poročil več. Minile so točne ure in dnevi. Naposled ni bilo nobenega dvoma več: Amundsen se je ponesrečil na svojem postrtovalnem poletu. Vsa poizvedovanja so bila za man. Ne na norveških snežnikih ne po pradednih breznih Skandinavije ni bilo najti sledov.

Nekaj let pozneje pa se je v severnih predelih Amerike pojavila govorica, da Amundsen nikakor ni mrtve. Dva Američana, ki sta prišla s skrajnega severa, sta

Ob 80 letnici Frana Kraigherja

Ze pol stoletja živi in dela v Ljubljani g. Fran Kraigher, krojaški obrtnik in posestnik na Cankarjevem nabrežju. Cele generacije in cele dobe so šle mimo njega, on pa zdrav in trden prav sedaj praznuje svojo 80. letnico. Že v časih pred svetovno vojno se je uveljavil med našimi možmi s svojim trdnim notranjskim značajem.

Izšel je iz znanega postojanskega rodu. Doma se je svoje stroke izučil, na Dunaju se je izpopolnil. Iz skromnih početkov, s trdnim delom, ki ga je povedlo tudi v Domžale in Kamnik, si je v Ljubljani še domo desetletje pred koncem preteklega stoletja uredil svojo obratovalnico in ustvaril svoj dom. Pred 35 leti se je poročil in iz srečnega zakona so izšli trije otroci, ki je zanje dobro poskrbel da so si že vsi utrlj pot v življenje.

Ze pred svetovno vojno je zastopal obrtnike in trgovce v njihovi zbornici. Dolga leta je bil tudi mestni svetnik. Deloval je tudi v gospodarskem, prosvetnem in političnem društvu za Dvorski okraj v katerem je zavzemal vodilno mesto.

Fran Kraigher je bil zmeraj vedrega in optimističnega razpoloženja. Dobra volja in bodri pogled v bodočnost ga nista zapustila niti v zadnjem času, ko si je našel marsikatero uro za svoje spomine in premišljanja med malimi prijatelji človeka v tihovalnem zatišju. Želimu mu, da bi trdnega zdravlja in z neomajnim optimizmom preživel v svojem krogu še mnogo let!

Japonska — dežela in ljudje

Japonska ali Nipon je v svojem bistvenem delu država, ki jo sestavljajo tri skupine otokov. Ti otoki se razprostirajo v dolžino okrog 4700 km od 23. do 50. severnega sporednika. Glavno skupino predstavljajo osrednje otočje s četvorico največjih otokov, to je od severa proti jugu: Hokaido, Hondo, Sikoku in Kiu-siu. To otočje obdaja s celinsko Korejo in severnim otokom Sahalinom, ki pripada po polovici Japoncem, tako zvano Japonsko morje. Severna otoška skupina so Kurili, ki se približujejo na severu polotoku Kamčatki in zapirajo s tem Ohotsko morje. Južna skupina obsega otočke Riu-Kiu, ki omejujejo z isto tako japonskim otokom Formozo Rumeno morje.

Z ozirom na otoški značaj dežele je umilna dolžina njenih obal, ki obsega nič manj nego 27.637 km. Te obale so različne zlasti proti Tihemu oceanu. Otoki so tudi zelo gorati, njihove gorske verige so usmerjene zelo nepravilno. Najvišji vrh, slavniti Fudži na otoku Hondo, dosega 3778 m nad morsk gladino. Fudži je ognjenik, toda še davno ne edini, kar jih ima Japonska. Na njenih otokih so jih našli namreč nič manj nego 165, a med njimi jih je kakšnih petdeset še delavnih. Erupcije so zelo pogoste, vendar ne povzročajo toliko škode kakor nekoč. Nad vse katastrofalni pa so japonski potresi. Vsa Japonska je tako rekoč v stalnem potresnem gibanju, na dan zabeležujejo povprečno štiri do pet potrebnih sunkov in vsaki šest, sedem let obide deželo katastrofalni potres. Se v svojem spominu je tisti, ki se je zgodil leta 1923, in ki je popolnoma uničil mesto Jokohama, prestolnico Tokio pa na pol. Vulkanski in tektonsko neustaljeni značaj mikadove dežele nam dela umljivo, da je v tej deželi tudi nešteto vrvic in rudniških vrelcev. Reke so manj pomembne, le malo katere je delno plovna, nasprotno pa je preobilica vodnih tokov v zvezi s hribovitostjo vzrok, da razpolaga Japonska z velikanskimi naravnimi viri za proizvodnjo električne energije.

Dežela, to je nje stržen, ki obsega prej navedeno trojico otoških skupin, ima okrog 382.000 štirjaških kilometrov površine. Na tem ozemlju je živele po cenitvah iz predvojne časa okrog 75 milijonov ljudi, to je skoraj 190 na vsak štirjaški kilometer. Jezik, ki ga govorijo, je japonski in spada v rodno alajskih jezikov, ki obsegajo tudi turške in mongolske jezike. Japonščina pa kaže tudi neke sorodnosti z rodno južnoazijskih jezi-

kov (malajščino, indokitajščinami), razen tega je izslediti v njem mnogo kitajskih vplivov. Lahko pa rečemo, da je Japonska v jezikovnem in etničnem pogledu enotna dežela, Edino manjšino, ki je na njenih glavnih otocih omembe vredna, predstavljajo Ainuči, potomci starodavnega, skrivnostnega, belokožnega ljudstva, ki je nekoč gospodovalo nad japonskimi otoki. Danes jih je samo še kakšnih 15.000 in živijo na Hokaidu, Sahalinu ter na Kurilih.

Stara, prvobitna vera Japoncev je šintoizem, vera, ki časti mnoga božanstva kot predstavitelje naravnih sil. Veliko vlogo ima v šintoizmu nadalje čaščenje

Zaščitnik naravoslovcev

Kakor poroča nemški poročevalski urad je bil školaštik Albertus Magnus, ki so ga zavoljo njegove vseobsežnega znanja imenovali »Doctor universalis«, na željo papeže Znanstvene akademije proglašen za patrona naravoslovcev.

Albertus Magnus, po svojem rodbinskem imenu Albert grof Bolisiditski, največji učenjak svojega časa, se je rodil med 1193. in 1207. v Lauingenu na Švabskem. L. 1223. je stopil v dominikanski red, učil je na različnih nemških redovnih šolah, dokler ni l. 1245. postal profesor na vseučilišču v Parizu. O l. 1248. je vodil germanski študij v Kölnu, pozneje je postal provincial nemške redovne province, leta 1260. pa škof v Režnici (Regensburgu).

Pomen Alberta Magna (Velikega), najbolj vsestranskega in plodovitega teologa, modroslovca in naravoslovca 13. stoletja, je v tem, da je utrl aristoteizem pot na Zapad. Z uvedbo Aristotelovih spisov v pouk je stopil na mesto idealista Platona empirist, filozof izkušnje Aristotel. Albert si je prizadeval, da bi osvobodil sistem velikega grškega modroslovca in učenjaka arabskih elementov njegove filozofije ter ga prilagodil krščanskemu svetovnemu naziranju. Albertus Magnus je imel za svoj čas izredno bogato ter mnogostransko znanje, tudi kar se tiče fizike, kemije in mehanike, prednjačil je svoji dobi v marsikaterem oziru za časa stoletja, n. pr. kar se tiče atomske teorije. Njegovo knjižno delo je mogočno, njegova dela obsegajo 33 kvartnih zvezkov, ki bi jih lahko razdelili v tri skupine, v logično, fizikalno-matematsko

prednikov. Prvotna vera si ni predstavljala božanstev v bolj ali manj človeških podobah, temveč je to v šintoizmu uvedel šele budhizem. Značilnost šintoizma, ki ga goji danes 14 sekt, je očiščenje grehov, združeno z obsežnim kultom rodovitnosti. Svoje glavno svetišče, ki je posvečeno boginji Ameterasu, imajo šintoisti v Izu in ga vzdržujejo na državne stroške. Budhizem, ki je pridršel na Japonsko v šestem stoletju po našem štetju, pa predstavlja po številu vernikov dosti pomembnejšo vero, čeprav je isto tako razdeljen v 11 sekt. Manjši pomen ima konfucianizem, ki nima tudi nobene organizacije. Krščanske vere (katolicizem, protestantizem in pravoslavlje) goji nekaj več nego 300.000 Japoncev, uvedli so jih tuji misijonarji.

ter metafizično moralno filozofsko. Imel je velik vpliv tudi na nemško mistiko. Ni zanimivo, da je bil njegov učenec največji krščanski mislec, Tomaž Akvinski, in tudi papež Pij XII. se je vedno zanimal za osebnost »doktorja universalis«. Napisal je tudi razpravo o Albertu, v kateri je podčrpal harmonijo med njegovim svetim življenjem ter znanstvenim delovanjem. Sedaj ga je proglasil za zaščitnika naravoslovcev.

Znanosti koristna zatemnitev

Ravnatelj pariške zvezdarne prof. Esclan- gon je izjavil, da je zatemnitev prava sreča za astronome, ki se v lepih nočeh sedaj lahko brez težav posvečajo svojemu opazovanju, ne da bi jih od večera do zore motile mestne luči. — Pred zatemnitvijo so morali čakati najmanj do ene po polnoči, kajti šele tedaj je mestna razsvetljava malo oslabla. Esclan gon je dejal, da bi ostala zatemnitev v veljavi tudi ob povratku miru, če bi to bilo odvisno od njega.

Iz Aleksandrije v New York v 83. dneh

Iz New Yorka so poročali, da je prispela tja ladja, ki je bila 83 dni prej zapustila Aleksandrijo v Egiptu. To je nov dokaz, s kakšnimi težavami se mora boriti anglosaška plovba. V Sueškem prekopu je ladja doživela zračni napad, v afriških pristaniščih ni našla goriva, potem pa se je pridružil nevarnost podmornic, tako da se je posadka upirala nadaljevanju vožnje. Tako je bilo že pred vojno z Japonsko. Odtlej so težave seveda še neprimerno večje.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dvojčka Peter in Pavel dobivata vsak teden od očeta po eno liro, da jo vtakneta v svoja hranilnika. S tem denarjem naj bi si za rojstni dan drug drugemu kupila darila.

Nekega dne je prišel Peter tuleč k svojemu roditelju: »Očka, je vpil, »Pavel — Pavel meče svoje lire vsakokrat v moj hranilnik!«

Končno si je izbrala primeren klobuk. »Ali ni mičen?« je vprašala prijateljico, med tem ko se je zadovoljno ogledovala v zrcalu. »Razen tega sem si ga sama zasluzila.«

»Sama zasluzila?« je dejala prijateljica. »Da, pripravila sem svojega moža do tega, da ne kadi več!«

Zdravnik: »Vaš utrip pa bje zelo nerodno, gospod Silček. Ali pijete?«
Silček: »Da, toda zelo redno!«

Bil je zadnji dan šolskega leta. Petreček je prišel k očetu. »Očka, ali znaš v temi podpisati svoje ime?«

»To bi že znal, fant!«
»Ah, hvala Bogu,« si je oddahnil mali, »storil potem zvečer tako z mojim spricalom!«

»Ta zastor,« je ponujal komij, »vam, milostiva lahko najtopleje priporočim. To je najboljša, kar imamo v zalogi: najboljša kakovost, se zadržano ne spremeni v svetlobi in obdrži barvo, vzorec je aperten, pred vsem pa: cena! Cena, milostiva! Ta potolče vse rekorde! Za to cenno ne dobite pri konkurenci niti približno kaj podobnega...«

»Koliko pa stane?« je vprašala kupovalka.

»Dovolite, trenutek,« je dejal komij. »Pogledal bom v cenik...«

nil se je obogaten in poln novega delovnega vzgona, potem ko mu je tedanji župan Ivan Hribar omogočil eksistenco v mestu, ki je bilo Govekarju kakor rodno mesto. Od decembra leta 1896. je bil urednik kulturnega dela »Slovenskega Narodca«, od leta 1900. je pripadal zboru konceptnih uradnikov magistrata. Prav za prav ni nikdar prekinil tesnega stika z

žurnalistiko, trikrat je bil gledališki intendant, štiričest let je pisal gledališko kritiko. Kdor bi hotel pregledati vsaj njegove poglavitne spise in se odpovedati pregledu množice dnevnih prispevkov, pregledu, ki ga nima niti sam avtor, bi bil moral dobiti do rok Govekarjevo bi-

XXVII. in XXVIII. seznam kočevskih optantov

XXVII. seznam kočevskih optantov (Služben list 6. dec.) vsebuje naslednjih 175 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

OBČINA KOPRIVNIK
Svetli potok: Kobetič Albert (28), Marija roj. Baiz (29), Ernest (4), Henrik (8 mes.), Ernest (17), Marija (15); Kobetič Josip (64, Draga), Antonija roj. Skok (32), Ana (6), Ludovik (3); Marinič Viljem (29); Marinič Bogomir (33), Ana roj. Grill (30); Viljem (3), Ana (27); Kump Maksimilijan (22); Kump Matija (64, Dol. Bukova gora), Marija roj. Meisel (61), Berta (20), Erich (16), Josip (25); Milie Ivan (52, Studeno), Marija roj. Jonke (40), Marija (13); Kump Karel (36), Emilija roj. Stomilich (30), Hilda (6), Albina (5), Leopoldina (1); Jonke por. Kump Marija (71, Onek); Grill Andrej (63, Blaževič), Magdalena roj. Kump (71); Marinič Leopoldina (21); Marinič Matija (59, Gornji Škrjanci), Julijana roj. Jonke (61); Kraker Viljem (28), Matija (67), Hilda (25); Stalzer Rudolf (57), Rozalija roj. Schneider (54), Ana (21), Frančiška (21); Kump Julijana (30); Kump Friderik (28), Pavla roj. Kreuz (36); Kobetič Alojzij (6); Schneider por. Kump Cecilija (68, Grinčaveč); Lackner Josip (65, Kačji potok), Marija roj. Knöpler (42), Franc (6); Kobetič Josip (24), Antonija roj. Hiris (30), Herman (3), Josip (1); Milie Franc (35); Milie Josip (76, Studeno), Magdalena roj. Weiss (67); Bambitsch Matija (50, Karna peč), Marija roj. Lackner (31), Ernest (19), Josip (15), Viljem (15), Herman (10), Franc (7), Alfred (2).

OBČINA ČRMOŠNICE
Občine: Mauser Augusta (44), Samida Michael (72, Mali Rigel); Fuks por. Wrinskelle Rozalija (45), Albert (19), Marija (17), Rudolf (16), Elizabeta (14), Ivan (12), Josip (11), Ferdinand (9); Tešić Ivan (62), Ivana roj. Mauser (61), Josip (28), Rozalija (28), Ivana (21), Frida (18); Samida Franc (32), Marija roj. Hufferle (34), Olga (5 mes.); Stritzl Andrej (47, Poljane), Ivana roj. Hönigsmann (45), Andrej (11), Rudolf (9), Helena (7), Herman (4 mes.); Wuchte Ivana (44), Ernestina (9), Herbert (8), Irma (4); Wrinskelle Ivan (48), Rozalija roj. Kramer (42), Karel (12), Ivan (8); Mauser Marija (45); Stritzl Ivan (43, Dobra gora), Marija roj. Juran (42); Wrinskelle Marija (61); Petschauer Rudolf (29, Darmachberg), Kristina roj. Draška (31), Irma (1), Cila (4 mes.); Petschauer Ivan (52), Elizabeta roj. Grill (49), Frida (15), Viljem (13), Franc (11), Elizabeta (8), Josip (5), Adolf (19); Wuchte Franc (37), Augusta roj. Sterbenz (30); Pachinger por. Wuchte Marija (63); Gisti por. Grill Marija (77); Wuchte Josip (82), Neža roj. Troje (19).
Starostar: Sitar: Mauser por. Petschauer Josipina (76); Troje Ivan (73), Ivana roj. Pachinger (71); Kump Ivan (84, Stale); Petschauer Ivana (32, Poljane); Kump Josip (38), Elizabeta roj. Wrinskelle (36), Modesta (13), Ivan (8), Rosa (6), Elizabeta (4 mes.); Kieck Feliks (22, Komolce); Tešić Franciška (54), Ivan (28); Kraker Marija (81, Laze); Schauer Ursula (82); Petschauer por. Petschauer Marija (64, Novi tabori); Petschauer por. Stampfel Zofija (38), Edeltraud (16); Marinič Ferdinand (27), Kristina (25); Troje August (33), Zofia roj. Malchin (32), Adolf (1); Schauer Ivan (43), Kristina roj.

Luscher (35), Emilija Valerija (14), Viljem Ivan (11); Luscher por. Petschauer Marija (46), Josip (15), Olga (12), Albin (9); Malchin Friderik (70), Marija roj. Hufferle (66); Tešić Andrej (26).
Dobra gora: König August (55), Pavlina roj. Stalzer (45), Josip (16), August (12); Stritzl Franc (48), Ivana roj. Krišche (45), Franc (18), Ernest (16), Marija (14), Albin (12), Elizabeta (10), Emil (8).
Črmošnjice: Klemen Marija (61, Gradac).

Občina Črmošnjice
Lahinja: Tschepitsch Anton (34, Stara Reka), Veronika roj. Stritzl (30), Nevenka (3), Anton (1); Stritzl Josip (7).
Občina Kočevska Reka: Morava: Jaklitsch por. Volf Flora (33), Wolf Flora (9).
Upniki navedenih oseb morajo do 20. dec. prijaviti svoje terjatve Pobožnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana, Rimske trg.

XXVIII. seznam kočevskih optantov (Služben list 6. decembra) vsebuje naslednjih 83 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

OBČINA KOPRIVNIK
Kumova vas: Hutter por. Rogale Marija (44, Morava), Josip (19), Viljem (11); Kocar por. Skieber Josipina (66); Kocar por. Kocar Josipina (30), Jurij (71); Knöpler Josip (40, Studeno); Novak Ferdinand (29), Hilda roj. Mantel (26); Rauch por. Novak Alojzij (52, Knežja liza), Irma (19), Franc (21); Rauch por. Maurin Marija (57); Verderber Ernest (29, Rajndol), Olga roj. Maurin (27), Alfred (5), Ingrid (6 mes.); Jonke por. Jonke Rozalija (64), Gustav (27); Montel Josip (37, Prerigol); Mantel Karel (24); Rankel por. Stalzer Marija (37, Rajhenav); Montel Anton (21), Marija roj. Stalzer (58).
Taličji vrh: Vogrin Josip (35, Prerigol), Marija roj. Lunder (34), Franc (4), Traudi (1 mes.); Felacher Josip (44), Marija roj. Spreitzer (50), Ana (16), Frida (15), Ervin (13), Srečko (8).
Starostar brezje: Kump Julij (23); Agnitsch Emilija (32), Katarina roj. Sterbenz (55); Kump Ivan (65), Franc (18); Stalzer Alojzij (66), Alojzija roj. Staudacher (61); Kump por. Bresser Marija (40), Josip (19), Erna (8); Gramer por. Kump Alojzija (67, Rajhenav); Stalzer Viljem (65), Josipina roj. Roehitsch (61), Stalzer Henrik (27), Hilda roj. Lackner (20), Edeltraud (10 mes.); Stalzer Matija (63), Magdalena roj. Gramer (66); Lackner Ana (25), Florijana (33); Lackner Ivan (60), Magdalena roj. Staudacher (63); Staudacher Rudolf (63), Antonija roj. Kocar (63); Rudolf (26); Stalzer Ivan (77), Franciska roj. Kump (67); Stalzer Viljem (32), Erna roj. Bauer (31), Ernest (8), Erna (7); Agnitsch por. Kump Franciška (70); Kraker Ferdinand (37), Berta roj. Kump (29), Robert (8), Eli (7), Filip (3); Stalzer Rudolf (37), Stefanija roj. Stalzer (28), Valter (8), Hilda (6), Helena (3); Weiss Jurij (72, Laze), Viljem (20); Schemitsch Friderik (35, Rajndol), Ida roj. Weiss (31), Friderik (4), Helmut (2), Elfrida (1).
Upniki navedenih oseb morajo do 20. decembra prijaviti svoje terjatve Pobožnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana, Rimske trg.

Zakaj je stikal po govorilnicah

V Budimpešti so imeli te dni sodno razpravo, ki je obravnavala malo nenavadno primer izsiljevanja. Obtožen je bil neki Rudolf Fejlesz, da je 85letnemu zasebniku Moricu Krauszu ponovno izsiljeval denar. Fejlesz je navedel, da je nekoč opazoval Krausza, ko je stikal okrog javnih telefonskih govorilnic in je starca posvaril. Ta mu je ves prestrašen ponudil 20 pengöjev, pozneje pa mu je še večkrat dal denarja, da bi molčal.

Pri razpravi se je izkazalo, da je Krausz pred dvema letoma v neki telefonski govorilnici našel zavitek s 7500 pengöji. Ugodnel jih je takoj na policijo, kjer so ugot-

vili, da jih je bil pozabil neki bančni sluga. Za svoje pošteno dejanje je prejel Krausz 500 pengöjev nagrade. Odtlej mu je postalo navada, da je obiskoval telefonske govorilnice v upanju, da bo morda še kaj našel. Ob takšni priliki je stopil Fejlesz k njemu, izdal se je za nameščenca telefonske centrale in ga obdolžil, da hoče govorilnico opleniiti. Iz strahu, da bi ne imel kakšnih neprijetnosti, je Fejleszu tedaj res dal 20 pengöjev, pozneje pa je možak zahteval od nje še večkrat podobne zneske za svoj molk. Sodišče je Fejlesza obsodilo zaradi izsiljevanja na osem mesecev ječe.

Plavači za letalce

V prejšnji svetovni vojni, a tudi v prvi dobi sedanje je poginilo mnogo pilotov, če so morali s padalom spustiti na morje. Ladje in čolni, ki so patrolirali sem in tja, jih v večini primerov niso mogli opaziti ter pravočasno rešiti. Piloti in sploh posadke vojnih letal so opremljeni sicer tudi s posebnimi majhnimi gumastimi čolni, a to na širokem morju ni mnogo koristilo, ker so ti čolni vendarle premajhni, da bi jih bilo lahko opaziti.

Ob času velikih operacij pri Dunkerqueu in Cherbourgou so si Nemci izmislili nov način reševanja, ki se je zelo obnesel in so ga potem posneli tudi drugod. Posejali so namreč morje z nešteti tako zvanimi plavači, ki rabijo za reševanje posadk nad mornjem sestreljenih ali ponesrečenih letal.

Ti plavači so po štiri metre dolgi in dva metra široki brodi, ki imajo v sredini dva metra visok stolp. V tem stolpu je majhna radijska oddajna postaja. Plavači so pobarvani belo in so opremljeni z dvema velikima rdečima križema, ki kažeta, da rabi naprava za reševanje človeških življenj. Notranjost plavača je urejena tako, da morejo ponesrečenci v njej prebiti nekoliko dni. V vsaki napravi so štiri ležišča, dalje zaloga hrane, ročna lekarna, nekaj perila, igralne karte, priprava za signaliziranje in druge takšne najpotrebnejše stvari. Plava-

čev ne napada ne ena ne druga stran, ker rabijo pač za reševanje vseh letalcev brez razlike narodnosti.

A NEKDOTA

»Spoštovani mojster,« je dejal učenec slovitemu slikarju, »ali je res, da moram naravo slikati tako, kakor jo vidim?«

»Seveda,« je pritrdil profesor, »toda varujte se, da bi jo gledali tako, kakor jo slikate!«

VSAK DAN ENA

»Čudno, ta cvetlica pa diši po kolinski vodi!«

Dall'Africa Settentrionale — Iz Severne Afrike

Un corrispondente di guerra americano catturato durante le ultime operazioni — Eden izmed ameriških vojnih poročevalcev, ki so jih ujeli med zadnjimi operacijami

Kulturni pregled

Obisk pri Franu Govekarju

Dne 9. t. m. je praznoval sedemdesetletnico slovenski pisatelj Fran Govekar.

Bežigrad je morda najznačilnejša četrt tiste nove Ljubljane, ki se je razmahnila na vse strani v sorazmerno kratkem obdobju med dvema svetovnima vojnima. Ta mestni del je značilen po svojih novih ulicah, ki ne kažejo razkošja plutokratskih palač in vil, — tega je tako malo v mestu, kjer so gradili največje palače socialni zavodi, občina in država, — marveč prijetne, okusno sežidane domove malega človeka, intelektualca, trgovca, nameščena. Iz tega sloja je rastle naša urbane kultura in prav na ulicah Bežigrada morajo misliti nanj in na njegovo vlogo v slovenskem razvoju.

V eni izmed bežigradskih ulic, ki je dobila ime po Staniču, ima svoj dom pisatelj Fran Govekar. Dom, kakor jih je v tej četrti mnogo: prijeten, tih, pripraven za umik pred hrupom vsakdanjega življenja in za mirno razmišljanje o minulem in sedanjem življenju, kakor na vrtu Voltairovega Candida. Z literaturo si človek pri nas komaj lahko najde kakšno drugo svojo streho, kakor je tista pri Sv. Križu; treba je bilo doslužiti leta na magistratu, »a je lahko — ali res lahko?« — pisatelj romana »V krvi« pomislil na lastni dom.

In sedaj je v njem upokojeni nadsvetnik in pisatelj Fran Govekar doživel svojo sedemdesetletnico. Ko sem dan po jubileju sedel za njegovo mizo, sem si obu-

jal v spomin njegov obraz pred desetimi leti in bi ne mogel reči, da se je znatno izpremenil. Se vedno je v obličju, v bleiskih očih, v vsej telesni držbi tista vitalnost, ki je vedno odlikovala predstavitelja slovenskega »naturalizma«, kakor ga označujejo literarni zgodovinarji. Nič se mu ne pozna teža let, in dokler je ne bo sam občutil, ne bo star. Moral sem se spomniti na Ojetijevo pismo iz »Venti let« o najboljšem načinu, kako ostane mlad: treba je biti neugnanu radoveden za vse, kar se dogaja na svetu in si do zadnjega dvigati dušo in intelekt z novimi, različnimi spoznavami. Zdi se, da je tudi gospodu nadsvetniku prav ta njegova notranja razgibanost, zdrava in močna potreba duševnega življenja in neprestane miselne zaposlenosti, pomagala do razveseljive telesne in duševne bilance sedemdesetih let.

Govorila sva o njegovem bogato preživljenem življenju. Z Iga, kjer se je rodil nadučitelju, korenitemu slovenskemu človeku in njegovi ženi češkega rodu, je bilo blizu v Ljubljano in Ljubljana ga je tako priklenila na se, da je postal eden njenih najmarljivejših kulturnih organizatorjev in delavcev. Po dovršeni gimnaziji v Ljubljani na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja ga je študij medicine zvabil na Dunaj, toda to so bila leta mižerije in stradanja, z tudi leta tiste močne duševne rasti, tistega zavzetega doživljanja velikega mesta, evropske literature, novih, progresivnih idej in verovanj. Vr-

Obnovite naročnino!

biografijo iz peresa našega nepozabnega prijatelja Strakatega.

Razgovor je prešel na literarne začetke, ki segajo že v osemdeseto leto. Skladatelj Viktor Parma je pred dvajsetimi leti povedal tole literarno zgodovinsko zanimivost o piscu romana »V krvi«: prvi njegov spis je bil molitvenik, ki ga je spisal v četrtem razredu ljudske šole. Parma pravi, da se je rokopis »k sreči izgubil«. K sreči? Mar ne bi bil užitek svoje vrste, če bi bil mogel pisatelj, ki ima za seboj tolikšno delo, prebrati ta prvenec?

Ze v nižji gimnaziji je Fran Govekar sodeloval v »Vrtcu«, pozneje je nadaljeval v »Vesni«, ki ji je bil nekaj časa tudi sourednik in v »Slov. Narodu«, kjer so izhajale njegove številne novele, strnjene pozneje v knjigo »O te ženske«. L. 1895. je objavil v LZ daljšo povest »Samosvoj«.

Potlej sem poslal Bežku — je pripovedoval G. Govekar — novelo »V krvi« in urednik Zvona mi je nasvetoval, da naj novelo razširim v roman. Zadeva je uspeła. Tako je nastal tisti roman »V krvi«, ki so ga moji nasprotniki tolikaj napadali.

Tako ste torej postali »slovenski Zola« — sem pripomnil. — Kako je prav za prav s tem Vašim, začudo razkričanim naturalizmom, ki je v primeri s tedanjim strujo tega imena v zapadni Evropi prav po slovenski pohleven in krotak?

tiste tako zvane idealistične literature, ki jo je pri nas producirala na pr. Pavlina Pakkova. Pisatelji te vrste so videli vse v rožnatih, neresničnih barvah; mi smo hoteli podobe resničnega življenja, ljudi iz mesa in krvi. To je bilo vse. Prav za prav smo se ogrevali za realizem in nadaljevali Kersnikovo linijo. Zato smo ustanovili na Dunaju Klub realistov, v katerem so bili Cankar, Zupančič, Eller, Goestl, Majaron, Vidic in drugi.

In vendar kaže roman »V krvi« nekatere značilnosti naturalistične šole, na pr. Zolaju tako priljubljeno teorijo dednosti?

— Da, v tem je bolj vpliv mojega medicinskega študija — takrat smo se mnogo zanimali za Mendlova odkritja o zakonih dednosti, — kakor pa vpliv zapadne naturalistične literature. Toda pri nas so bile razmere take, da pri opisu maledaga dekleta nisi smel opaziti lepih bokov in podobnega; takoj si te osumili pohujšljivosti. Da so bili zoper to nadaljevalci Mahničeve estetske šole, se ume ob sebi, a celo Tavčar se je nekega dne raztogotil zaradi nedolžne povestice, ki jo je spisal — bogoslovce Meško in v kateri je neka »pohujšljivost« take vrste, kakor sem jo bil omenil.

— Da, v tem pogledu smo se precej spremenili — sem pripomnil, — spominim se samo Preglja in drugih katoliških pisateljev. — Kaj ste prav za prav hoteli s svojo pripovedno prozo?

— Kakor rečeno, sem predvsem reagiral zoper slabokrvno literaturo in nabuhlo romantiko ter stremel po orisu resničnega, svežega življenja. Z druge strani sem skušal slovensko povest obrniti drugam, ven iz kmečkih izb, kjer se je največ sukala; uvedel sem vanjo salone, če ho-

Diffida

L'ISTITUTO «EMONA» S. A. — Istituto Agricolo Immobiliare di Lubiana, che ha comperato tutte le proprietà agricole e forestali degli alligati tedeschi emigranti da questa Provincia, compreso il bestiame, le macchine e i prodotti del fondo (legna da ardere, fieno, granturco, patate, ecc.) diffida chiunque dall'acquistare detto bestiame e prodotti presso gli alligati optanti, che hanno assunto impegno di non venderli direttamente. — Per eventuali acquisti, rivolgersi invece all'Istituto «EMONA» in Kočevje.

Svarilo

DRUŽBA «EMONA» S. A. Istituto Agricolo Immobiliare in Ljubljani, ki je kupila od nemških izseljencev Ljubljanske pokrajine vso poljsko in gozdno lastnino, vključno žitno, poljedelske stroje in pridelke (drva za kurjavo, seno, koruzo, krompir itd.), svari vsakogar pred nakupom omenjenih živil in pridelkov od optantov, ker so se isti obvezali, da ne bodo neposredno sami prodajali. — Za morebitne nakupe obrnite se na družbo «EMONA» S. A. v Kočevju.

Kronika

* Blagemu vzgojitelju v spomin. Nenadoma je preminil na svojem domu v Ljubljani, g. Anton Turk, šolski upravitelj v pok. in posestnik Blagopokojnik je bil vse življenje odlični vzgojitelj otrok. S hvaležnostjo se ga spominjajo nekdanji učenci na njegovih službenih mestih v Orehku pri Postojni, pri Sv. Križu pri Litiji, v Dolu pri Ljubljani in na Drenovem griču pri Vrhniki. Vseposvoda se je idealno posvečal vzgoji otrok in pravi vsega prebivalstva. Bil je posebno vnet za sadjarstvo. Vzgojil je vrsto dreves, ki zdaj dobro uspevajo na marsikakem posestvu. Za njim žalujejo soproga Franciška, hčerka Olga, posestnica in gostilničarka na Vrhniki, sin Tone, uradnik in posestnik, in hčerka Milena, cand. phil. Pokojniku svetla spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Pulj doli novega prefekta. Dosedanji prefekt Puljske pokrajine cav. Renzo Chierici je razrešen in prevzame mesto poveljnika nacionalne gozdne milice. Na njegovo mesto pa je imenovan dr. Vincenzo Berti, doslej župan v Frenzi.

* Spet 19 milijonov lir za pospeševanje rojstev in porok. V septembru in oktobru je bilo podeljenih 2940 poročnih nagrad v skupnem znesku 6.061.400 lir in 11.757 nagrad za rojstva v skupnem znesku 12.903.010 lir. Od 1. marca 1935, ko so se začele te nagrade podeljevati, pa do 31. oktobra 1941 je bilo zanje potrošenih skupno 571.755.474 lir.

* Poziv brezposelnim natakarkjem! Vsi kvalificirani brezposelni natakarkji naj se nujno javijo v pisarni sindikata gostinskih namestencev, Ljubljana, Miklošičeva cesta, palača Pokrajinske delavske zveze v svojo zaposlitev. Javiti se je treba v uradnih urah. Vse ostale gostinske namestence pa vabimo, da se zglasijo istotam zaradi važnih pojavnih in obvestil. Osebe, zaposlene v obratih III. kategorije, dobi v naši pisarni važna pojasnila. — Upravni odbor.

* Kavarne, restavracije! Vse potrebni kvalificirani strojni personal naročajte pri Sindikatu gostinskih namestencev Ljubljana, Miklošičeva cesta, Palača Pokrajinske delavske zveze. Upravni odbor. —

* Madžarska svobodna cona na Reki. Po kratkem presledku, ki ga je povzročila vojna, so italijanske paroplovne družbe obnovile prometne zveze z Jadrana preko Egejskega morja v Grčijo in Turčijo. V novih razmerah so se tudi Madžarski odprle nove možnosti izvoza in uvoza. Doselej je Madžarska pogrešala pripravnih skladišč v pristanišču na Reki, zdaj pa je madžarska družba za svobodno pristanišče najela nekaj skladišč od reške Splošne skladišne družbe. Italijansko podjetje je v zameno dobilo primerne prostore v budimpeštanskem pristanišču.

* Kanoške sestre pri papežu. O priliki proglastitve »agdelane Kanoške za blaženo je papež v blagoslovitveni dvorani vatikanske palače sprejel sestre kanoškega reda in ostale vernike, ki so prišli na svečanost — 8000 oseb po številu. Papež je pri tej priliki imel pomemben nagovor o novi svetlini.

* Okrajno glavarstvo v Logatcu objavlja: Zaradi raznih prestopkov in kršitev

novejših predpisov Visokega Komisarja o preskrbi prebivalstva z živinskimi potrebčinami, racioniranju raznih vrst blaga itd. je bil prijavljen sodni oblast Sa-motorčan Josip, mesar v Gor. Logatcu. Okrajno glavarstvo v Logatcu mu je poleg tega odvzelo obrtno pravico za nedolčen čas.

* Dve nesreči. Na kirurški oddelku splošne bolnice v Ljubljani so pripeljali 20letnega delavca Antona Robana, zaposlenega pri Auerspergu v Dragi na Kočevskem. V gozdu je tako nesrečno padel, da se je nevarno ranil na desnem očesu. — Stanislavu Prosenu, 29letnemu delavcu, zaposlenemu pri tvrdki Velepič v Ljubljani, pa je padel kos premoga na glavo.

* Za knjižnico bolnikom na kirurški kliniki v Ljubljani je več knjig leposlovne vsebine daroval tudi poštni uradnik g. Karel Landstatter, za kar se mu predstojništvo klinike najlepše zahvaljuje.

* Zahvala. Vsem, ki so našega očka spremili na njegovi zadnji poti — Bog plačaj! Žalujejo družina Kompare. —

IZ LJUBLJANE

u— Oblačilne nakaznice dobe vsi tisti, ki stalno prebivajo v Ljubljani in jih še niso dobili, samo še do sobote 13. decembra med uradnimi urami od 9. do 15. ure v odseku za oblačilne nakaznice v I. nadstropju hiše na Ambroževem trgu št. 7. Zadnjič opozarjamo vse upravičence, naj do sobote gotovo pridejo po svojo oblačilno nakaznico, ker je pozneje ne bo nikdo več dobil.

u— V počastitev spomina veletrgovca g. Andreja Šarabona so darovali Podpornemu društvu za gluhoonem mladino v Ljubljani g. Luka Rihtaršič, prodajalec sadja, 100 lir, g. Franjo Pirnat, trgovec v vinom, 50 lir. — V počastitev spomina veletrgovca g. Viktorja Medena gospa Vera dr. Papeževa 100 lir. Darovateljem naša iskrena zahvala!

Obiskovalce koncerta APZ opozarjamo, da zasedajo mesta nekaj minut pred pol sedmo uro, ker se bo koncert začel točno ob napovedani uri.

Z Vrhnike

Nov sneg smo dobili na praznik. Po hudem mrazu, ki je držal skozi 14 dni, se je vreme v nedeljo izpreobrnilo. Po jugu je odjenjala zemlja a burja iz Ljubljanskega barja nam je nametala do 10 cm svežega snega. Prav škoda, ker se ravno zdaj dokončuje vodovod, ki je v popravilu. Do »andrejčeta« so že položene očiščene cevi in če bo vreme kolikor toliko ugodno brez snežnih metev, bo do konca tedna vodovod proti kolodvoru popravljen, da ne bodo gospodinje še dalje zaradi vode v skrbih.

Opozarjamo zamudnike, naj dvignejo še zaostale karte za obloke, ki so še na obilni, ker s tem, da se ne pobrigajo za dvig, zaostaja na občini delo. — Na živilske karte se zdaj lahko že dobi vse pod karte spadata hrana po vseh trgovinah.

Občinska vodovod bo, kakor je podoba, v kratkem zopet dajal vodo vsem odjemalcem. Prelaganje vodovodnih cevi na drugo stran ceste izven cestišča se bliža

čete: gospodo, mečana in njihov način življenja, gledanja, konverzacije, a tudi to so mi mnogi zamerili.

Kdo se ne bi spomnil, da je bil Fran Govekar nekoč najbolj napadan slovenski pisatelj? Stal je v živem središču vsega našega literarnega in umetniškega življenja.

— Kar se tiče mojih leposlovnih spisov od zbirke »O te ženske« do »Olge«, priznam odkrito, da nisem bil z nobeno stvarjo zadovoljen. Tako sem hotel v romanu »Svitanje« obdelati slovenski narodni in kulturni razvoj od leta 1796. dalje, zasnovati sem tri knjige, zbirati na vse pretege zgodovinsko gradivo itd., a že v prvem delu se mi je spis nekam razblinil in se spremenil v feljtonistični roman, tako da sem opustil nadaljevanje delo. Sicer pa je bilo pri nas včasih težko pisati in javno delati. Človek je moral biti na vse pripravljn.

V nadaljnjem razgovoru je Fran Govekar obujal spomine na »Slovana«, najlepšo literarno ilustrirano revijo, kar smo jih dotlej imeli. Urajal jo je v letih 1902. do 1910. za Dragotina Hribarja, ki je izdal list poleg vseh svojih številnih podjetij in je zaradi nerednega izplačevanja honorarja nakopal uredniku tolike zamere sodelavcev.

— Moje zveze z raznimi založbami v drugih kulturnih centrih (na Češkem, z Ristom Odavcem, s Hoermannom pri »Bosanski Nadi«) so mi pomagale, da sem dobil na razpolago številne kliseje, ki so ob večšem sodelovanju Srečka Magoliča pripomogli »Slovanu« do njegove ilustrativno razkošne in vabljive opreme.

Vse to se zdi že davna preteklost, zgodovina; danes živimo hitro, v vrtincu svetovnih dogodkov in človeku stori tako dobro, če sliši o tistih časih, o literarnih spornih okrog »Slovana« in »Ljubljanskega Zvona«, o idiličnih letih, ko so se začeli uveljavljati Gradnik, Golar, Vladimir Levstik, Milan Pugelj in drugi.

A bilo je treba povedati še katero besedo o gledališču, o gledališki kritiki.

— Začel sem jo pisati na Dunaju kot akademik, — je pripovedoval g. Govekar — in sicer v zvezi z gostovanjem brnškega češkega gledališča v Josephstadtheatru; gostovanje je trajalo mesec dni in sem o njem poročal Narodu tam nekje leta 1893-94. Ko sem bil v Ljubljani, se je Hubad začudil moji kritiki »Lohengrina«. Mar je res čudno, da sem kaj razumel o glasbi, ko sem vendar zrasel v tako muzikalni rodbini? Prav za prav sem se pri SN polotil kritike zato, ker sem bil moral dostikrat vskočiti za redne kritike, ki so takrat vse teden pripravljali kritiko in je še niso napisali.

A to je samo kos gledališkega dela. Spomini na neposredno gledališko delo, na dolgoletno službo slovenski Taliji, bi zanevali mnogo prostora. Upamo, da jih bo neumorni g. nadsvetnik še kdaj spisal. Za sedaj je dovolj za »Kroniko slovenskih mest« biografski spis o Milutinu Zarniku in njegovi dobi ter libreto po Jurčiču za komično opero »Vlajnjani«, ki jo komponira Heribert Svetel.

V sobi je bilo prijetno in domače. V prvem zimskem mraku je bilo čutili diih preteklosti, njenih velikih upov in vzgrov, vsega tega, kar označuje zadnjega pol stoletja slovenskega življenja. Ugedna življenjska tovarišica Frana Govekarjeva, sama pisateljica in organizatorica našega ženstva, je pomagala obujati spomine na te čase. Toda v bodrem obličju mladostnega sedemdesetletnika si mogel brati spoznanje, da niso vse spomini, da so važni tudi upi v bodočnost, v našo nezadržno kulturno rast.

Novejša niponska poezija

Pesniška šola Hajkaj, o kateri je bila beseda v večeranjem podlistku, je dala kot svojega vrhunskega poeta Baša, moža, ki je s palico v roki romal po vsej domovini,

kraju. Ta sprememba lege cevi je potrebna zaradi nameravanega asfaltiranja glavne ceste Ljubljana—Postojna.

Stari trg ob Kolpi

Neurje. Naše kraje je doletela huda elementarna neizgoda. Po več lepih dnevih se je nebo na praznik pooblačilo in je začelo deževati. Nenadno je zapihal močan jug, ki je besnel kakor orkan. Odnašal je strehe s hiš in gospodarskih posojil in podiral drevje. Posebno je trpela vas Predgrad. Najbolj je prizadet posestnik Veber Jože.

Vodnikove knjige. Prispele so knjige Vodnikove družbe. Zato pozivamo vse naročnike, da jih dvignejo pri poverljiviku v Starem trgu. Obenem se lahko naroče na knjige za leto 1942. Članarina je spet samo 8 Lir in to za koledar in eno pripadajočo knjigo.

Osebnost. Na našo šolo je nameščena ga. Vilma Kocetova. Tako so zdaj po dolgem času popolna vsa štiri mesta na naši šoli. Treba je samo še nekaj učilnic.

Prodaja časopisov. Z veseljem ugotovljamo, da naše ljudstvo zelo pridno posega po naših časopisih. Tako trgovci prodajo skoraj vse izdave »Jutra«. Ko bomo imeli vsak dan pošto zvezo, bo še več odjemalcev našega časopisa. V Predgradu, kjer je največ odjemalcev, prodaja časopise trgovec g. Šmalcelj Peter. Oglase za noveletna voščila sprejema poverljivik Vodnikove družbe za Stari trg ob Kolpi.

Iz Novega mesta

n— Dogon živine. V torek je bil pri Ferliču šteti uradno odrejeni sejem, na katerega so kmetje pripeljali 60 glav goveje kladne živine. To je doslej najvišje število na sejem prignane živine, ker je pač novi sneg zelo oviral dogon. Večina živine je bila od komisije ocenjena kot prvovrstna in je bila hitro prodana. Istočasno je bil prvi uradno odrejeni sejem za odkup prsičev. Pripeljani je bilo skromnejše število prsičev in cene so nekoliko poskočile.

n— Veseli teater pride. Poleg ljubljanske Narodnega gledališča namerava odšel tudi priljubljeni »Veseli teater« prijaviti v Novem mestu stalne mesečne predstave. Prvo predstavo bo pridelil »Veseli teater« v Novem mestu prihodnji teden ter se bo predstavil novomeškemu občinstvu z izbranim sporedom ob sodelovanju najboljših moči. Novomeška javnost je sprejela vest o gostovanjih »Veselega teatra« z največjim zadovoljstvom, saj smo danes bolj ko kdaj popreje potrebni domačega svežega humora.

n— Delo namestitvenega urada. V novembru je bilo prijavljenih novomeških krajevnemu namestitvenemu uradu 168 moških in 43 ženskih nezaposlenih moči. V tisti je preskrbel zaposlitev 295 moških in 4 žensk. Med prijavljenimi nezaposlenimi je bilo največ stavnih in zidarskih delavcev (345) in rudarjev, ki so pa zdaj vsi zaposleni v krmeljskem rudniku. Stavnih in zidarskih delavci pa so bili v teku novembra v večjem številu zaposleni pri gradnji suhokrajnskega vodovoda v Ambrusu, pri regulaciji potoka v Črmošnjah in pri železniški sekciji v Novem mestu. Od inteligenčnih poklicev ni bilo nič prijavljenih, med trgovskimi pomočniki pa 15 moških in 5 žensk. Največ nezaposlenih moči je bilo prijavljenih v Brusnicah 88, v Trebnjem 73, št. Rupertu 55, Kostanjevici 32, v Novem mestu pa samo 18. V primerjavi z oktobrom je padlo število nezaposlenih za 93 moči, kar je v sedanjih mrtvi sezoni razveseljiv napredek.

n— Novomeški prazniki. Po izredno sončni, skoraj pomladno topli soboti je bilo v nedeljo jutrajzno nebo zastrto z gosto sivino, živo srebro pa se je še vedno sukalo okoli ničle. Že v teku dopoldneva je pričel pihati toplej jugovzhodnik in opoldne se je že dvignila temperatura na 8 stopinj. Vse popoldne je nebo kazalo na dež, toda šele okoli šestih zvečer je pričelo prav rablo rostiti, vedno močnejši pa je postal jugovzhodnik, ki se je okoli devetih zvečer razbesnel v pravi vihar, kakršnega Dolenjska že dolgo ni doživela. Vihar je polomil precej drevja in zdobil precej opeke. Že med viharjem pa se je vili močan dež, ki je z majhnimi presledki trajal do ponedeljka opoldne, ko se je ozračje ponovno ohladilo in popoldne je pričelo snežiti v debelih kosmih. V nekaj urah je bila vsa Dolenjska pokrita z 10 cm debelo snežno odejo. Šele proti večeru je snežni met opustil. Težak južni sneg je posebno v mestu napravil precej škodo na električnih napeljavah in vlaki so imeli nekaj zamude. V nedeljo dopoldne je bilo v mestu še precej živahno, popoldne pa se je kljub slabu

obetajočemu vremenu dokaj meščanov podelo na izlete v okolico. Pravo zimsko razpoloženje pa je bilo v Novem mestu na praznik. Ulice so bile prazne, kino, kavarnne in gostilne pa dobro obiskane. Popoldne je bil pogreb tragično preminulega strojevodje Jožeta Kastelica in se ga je kljub močnemu meteu udeležila velika množica meščanov, posebno pa še poklicnih tovaršev.

n— Vodnikove knjige so prispele. Te dni je priselja v Novo mesto letošnja pošiljka Vodnikovih knjig. Vsi naročniki naj knjige dvignejo pri poverljiviku g. Liliju Vekoslavju, šolskemu upravitelju v p., Novo mesto, Kandija.

Iz Tržaške pokrajine

Smrt na zlati poroki. Nenavaden primer smrti so doživeli v Galopinovi družini v Tržiču pri Trstu. Ivan Galopin, 74leten kmečki gospodar, in njegova 4 leta mlajša žena Ursula sta v krogu svoje družine praznovala zlato poroko. Po cerkvenem opravilu je bilo na njunem domu domače slavlje, ki so se udeležili tudi številni prijatelji rodbine. Sredi veselja pa je sivolasemu jublatu iznenada prišlo slabo, nagnil se je na nizo in po nekaj minutah mu je zastalo srce. Vsehi dogodek je moža notranje tako razburil, da ga je zadel kap.

Nova umetnostna razstava. V nedeljo ob 11. bo v galeriji na Korzu otvorena razstava znane tržaške slikarice Amalije Glanzmannove. Umetnica bo razstavila sama nova dela.

Umrla so v Trstu 16letna Elga Majkuš, 59letna Magdalena Vuskovič, vdova Gabrovč, 78letni Vincenc Bandel, 63letna Marijeta Ceferin, poročena Condini, 79letni Jurij Cvik, 42letni Gabrijel Petrovčič, komaj en dan stara Ana Stojkovič, 35letna Angela Katonar, poročena Citta, 77letna Marija Hrovatin, vdova Vecchiet in 83letna Ivana Iecomini, vdova Bekar. — Na oklicih so pari radiotelegrafist Danilo Surina in profesorica violine Regine De Franceschi, zasebni namestencec Marjo Lavrič in zasebnica Adela Damjan ter zasebni namestencec Marko Tenze in zasebnica Elvira Starc.

Prometna nezgoda. V bolnico Kraljice Helene so pripeljali 11letnega Nela Križmana, stanujočega v ulici Madonina 44. Na cesti je padel pod voz, da je dobil ne-rodne poškodbe po nogah.

Iz Goriške pokrajine

Svečanost pri letalcih na letališču »Egidio Grego«. Na praznik v ponedeljek so letalci na letališču »Egidio Grego« slovesno praznovali svoj zaščitni Marije Device Breznadežnega spočetja. V enem izmed lesenih paviljonov so postavili oltarček, pred katerim je duhovnik opravil službo božjo, nato pa je bila v dvorani oficirskega doma svečana zapisnega novih letalskih oficirjev. Poveljnik letališča polkovnik Grandinetti je pri tej priliki prejel več čestitk, med njimi tudi brzojavno čestitko poveljnika teritorialne obrambe generala Bergonzija iz Vidma.

Prihod novega kvestora. V kratkem prispe v Gorico novi kvestor comm. Ivan Cricchio, dosedanji kvestor v Trapani na Siciliji.

Meso na nakaznice. Pred dnevi so tudi v Gorici uvedli prodajo mesa na nakaznice. Kupovalci morajo v mesnici predložiti izkaznice za razna živila, od katere mesar vzame pripadajoči odrezek. Količina še ni točno odmerjena in kupovalci dobe, kolikor je pač govedine in svinjine na razpolago.

Nesreča na cesti. Na Via delle Monache v Gorici, je padel 58letni Matija Komac in se nerodno poškodoval po životu. Prepeljali so ga v bolnico. — Prav tako je moral v bolnico 44letna zasebnica Marija Kerpanova iz Podkrajja pri Renčah, ki je padla in si zlomila levo nogo.

Iz Dolenjskih Toplic

Kopalški avtobus prevaža goste in druge potnike v zdravilišče od železniške postaje Strazha-Toplica dvakrat dnevno. Poleg avtobusa prevaža potnike tudi pošta z vprežnim vozom. Mnogim pa bi bilo zelo ustrezno, če bi se vozni red toliko spremenil, da bi avtobus vozil iz Toplic tudi k prvemu jutrnemu vlaku, ki odhaja iz Strazhe ob 7.07 uri. Vsi, ki imajo redno opravila v Novem mestu, kakor tudi dijak, ki se vozijo v šolo in mesto, bi se tako lahko poslužili avtobusa ter si tako olajšali pot do železniške postaje, pa tudi za podjetje bi bilo to rentabilno, ker je največ potnikov ravno k jutrnemu vlaku.

šejo dalje pesmi, uporabljajoč novo besedišče.

Predstavitelj moderne poezije elegičnega značaja je šimazaki Tosen, medtem ko zastopa Doi Bansui bolj možato smer. Po letu 1900 je vplival tudi Amerikan Walt Whitman in Kawai je dal Niponcem primere realistične pesmi. Novoklasistični pesniki se zopet vračajo k tradicionalnim vrelcem narodne legendarne pesmi. Iwano Homei je pisec epičnih pesmi romantično temnega tona. V dramatičnih pesnitvah se poveljujejo stari junaki. Kambara Ariake je prinesel literarni misticizem, toda vzornik mladega rodu je Kitamura Hakušu, najoriginalnejši med sodobnimi pesniki, čigar pesem elegantne in preproste forme opveva značilne kontraste današnje Japonske.

Tudi najbolj zaposleni in koristljivi ljudje v Daj-Niponu ne pozabljajo na obrede čajnih slavnosti, na umetnost cvetličnih šopkov in na poezijo, ki nekako otehta pri nipiškem človeku njegovo materialno civilizacijo in nje posledice.

Cesar Meitzi, ki je l. 1868 odprl Japonsko tujcem in evropski civilizaciji, je bil takisto velik pesnik. Morda bi bilo tudi dandanes umestno njegovo pesniško vprašanje:

V dobi, ko smo mislili, da smo vsi bratje — čemu se hrupoma dvigajo valovi hudega viharja z vseh štirih strani morja?

Ta sloveči vladar je bil deležen premno-gih izrazov vdanosti in ljubezni. Ni se pozabljeno, da je zmagovalac pri Fort-Arthurju general Nogi storil harakiri v trenutku, ko so vpreženi volji odpeljali iz cesarske palače truplo priljubljenega cesarja in pesnika. Tudi ta general je bil pesnik in Niponci so si v času miru večkrat ponavljali njegove verz:

Ko gledate jeseni javorovo listje ali črešnjevo cvetje spomladi, ki spi na tla rdečlo kakor kri — ah, ne pozabite takrat vojna časa!

Iz Hrvatske

Delo slovenske pisateljice na banjal-skem odru. Narodno gledališče v Banji Lukci, ki ga vodi, kakor smo že poročali, naš rojak ravnatelj Ferdo Delak, ima za prihodnje dni na sporedu uprizoritev drame iz hrvatskega narodnega življenja pod naslovom »Prva kruna« ali »Tomislav«, ki jo je napisala slovenska pisateljica Ruža Lucija Petelinova. Iz slovenskega življenja je vzeta tudi snov zgodovinske drame »Veronike Deseniške«, za katero je Delak priredil besedilo po Tomiču.

Zagreb išče upravitelja mestnih nasadov. Mestno poglavarstvo v Zagrebu je razpisalo natečaj za mesto upravitelja mestnih vrtov in nasadov v začetnem položaju prve kategorije.

Otvoritev nemške gimnazije v Osijeku. V Osijeku so slovesno otvorili nemško gimnazijo, v katero se je vpisalo skoraj 1000 uencev.

Na Hrvatskem se sme prevažati samo do 10 kg raznih živil. Zajednica za promet z živino in živalskimi proizvodi v Zagrebu je objavila tolmachenje k svoj čas izdani prepovedi prometa z živalskimi proizvodi (mesom, slanino, mastjo, suhim mesom itd.). Zasebniki smejo prevažati ali prenašati s seboj samo do 10 kg različnih živil, kar pomeni, da nihče ne sme tvoriti 10 kg mesa ali toliko slanine itd. Za vsak promet z živalskimi proizvodi v teh ali večjih količinah si je treba poprej oskrbeti odpravi list pri zajednici v Zagrebu.

Mleko za deco in starce na karte. Mestna občina zagrebska se je odločila, da z novim letom uvede nakaznice, s katerimi bo zagotovljena nabava mleka za otroke in starce. Otroci bodo dobivali po pol, starčki nad 60 let pa po 3 decilitre mleka na dan.

Nič več sladke smetane po kavarnah in slaščičarnah. Mestno poglavarstvo v Zagrebu je izdalo naredbo, s katero se v bodoče prepoveduje, v kavarnah, mlečarnah, gostilnah, slaščičarnah, okrepčevalnicah itd., prodajati sladko in točeno smetano. Zagrebska mestna občina je smatrala ta ukrep za potreben, da se prebivalstvu zagotovi potrebna količina masla.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 12. dec., ob 15: »Hamlet«. Dijaska predstava. Zelo zanimiva cena. Izven. Sobota, 13. dec., ob 17:30: »Bog z vami, mlada leta!« Red B.

Ančka Levčarjeva bo nastopila prvič v tekoči sezoni v glavni ženski vlogi v veseligr Oxiila in Camasia »Bog z vami, mlada leta!« Ljubezna tridejanska pokaže izrez iz življenja mladega študenta v Turinu, njegovo ljubezensko zgodbo in okolje, v katerem se dogaja. Igra je pisana s pristno italijansko lahkonostjo in temperamentom ter dobršno mero humora in čustvenosti. Glavno moško vlogo bo igral Kralj, dalje sodelujejo Danilova, Rakarjeva, Gabrijeličeva, Slavčeva, P. Juvanova, Raztresen, Gale, Drenovec, Gregorin in Tiran. Režiser prof. Šest. Repriža te igre bo v soboto za abonente reda B.

OPERA

Petek, 12. dec.: Zaprti (Generala). Sobota, 13. dec., ob 17: »Madame Butterfly«. Izven.

Radio Ljubljana

PETEK, 12. DECEMBRA 1941-XX.

7.30: Poročilo v slovensščini. 7.45: Opretna glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročilo v italijansščini. — 12.15: Koncert operetne glasbe. — 12.45: Mali orkester pod vodstvom mojstra Vaccaria. 13.: Napoved časa, poročilo v italijansščini. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih Sil v slovensščini. 13.17: Koncert pod vodstvom mojstra Manrica De Tura. 14.: Poročila v italijansščini. 14.15: Komorna glasba. 14.25: Orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzace. 14.45: Poročila v slovensščini. 17.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica, s sodelovanjem sopranistke Valerie Heybalove. 19.: Tečaj italijansščine, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovensščini. 19.45: Pestra glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijansščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensščini. 20.45: Gledališka sezona EIAR, simfonični koncert pod vodstvom mojstra Karla Schurichta, v odmoru slovensko predavanje. 22.45: Poročila v italijansščini.

To so sodobne oblike japonske poezije. V njih se odlikuje tudi pesnica Akiko Josano, ki vzbuja občudovanje svojih sodobnikov in rojakov, ker je umela vzorno združiti v svoji osebi soprogo, mater in pesnico. Njeno srečno življenje se zrcali tudi v pesmiškem delu, ki ga neugotoma ustvarja. De-luje v zvezi s svojim soprogom, imenovanim Tiger Tekkan Josano, vjem estetske struje, ki je hkrati kreпка in rahločutna. Akiko Josano pravi o sebi:

Globlji od samega morja je svet mojhi spominov. Vanj se potapljam in ne prinašam Ne biserov in ne koral.

Najbolj dragocena niponska poezija pa prideka iz samega srca tega ljudstva, iz najbolj svobodnih in spontanih čustev. Niponski človek je vseposvoda zvezan s poezijo, ki ni samo zadeva poetov in literarno izobraženih ljudi in ne ozkega kroga posvečencev, marveč je stvar vsega naroda in vseh njegovih slojev. Ta tesna vez med niponskim človekom in poezijo je ena tistih zagmetnih značilnosti, ki jih ne bomo zapadnjaki nikdar doumili, zlasti če vidimo, da nenavadna rahločutnost duše kontrastira s tolikimi lastnostmi in dejanji, ki so daleč od naših pojmov dobrega in plemenitega. Niponci so narod pesnikov, pa tudi že narod vojakov, osvojevalcev in industrijskih tekmecev evropskih narodov — svojih učiteljev v tehnični kulturi.

Ti podatki so posneti v glavnem po francoskem spisu Japonca Kilua Jamata, pa utegnijo biti v slovenski transkripciji japonskih imen nekateri malenkostni razločki z drugimi viri. Pri nas je pisal o japonski liriki »Hajkaj« A. Debeljak v DS 1927. Po prevodih (Gradnik, Klopčič) so bolj znani kitajski kakor japonski pesniki.

Obnovite naročnino!

SPORT

Tudi ugodna bilanca

Letošnjih pet najboljših plavalnih izidov — Kakšen bi bil konec dvoboja med Zagrebom in Ljubljano?

Prvi plavalci Ilirije, oni mnogo obetajoči mladi zastopniki te težke plavalne discipline, ki so imeli še lansko sezono v svojih vrstah velikega vzornika in predhodnika malone evropskega slovesa, so marljivo, ne samo kadar je kopališče Ilirije odprto, temveč tudi sedaj v teh hladnih dnevih in izven bazena. To nam dokazuje izčrpen pregled, ki so ga sami sestavili — češ da smo razne tabele in lestvice posvetili samo atletom, njim pa prav nobenim — o najboljših rezultatih letošnje sezone v raznih disciplinah in se razen tega polni zaupanja spustili še v dvoboj na papirju z Zagrebom, ki so ga tudi čisto objektivno in kljub majhni izbiri rezultatov zaslužno odločili v svojo korist. Ker je zdaj čas bilanc in obračunov, jim dajemo prav radi mesta, predvsem v nadi, da bodo prihodnje take tabele še lepše, in da da dvoboj z Zagrebom ali še z močnejšim nasprotnikom ne bo treba izvajati samo na papirju. Takole pravijo prisači Ilirije:

Lahkotletski dvoboj »na papirju« med Ljubljano in Zagrebom, ki smo ga videli objavljenega v »Slovenskem narod«, nas je vzpodbudil, da smo se odločili za enako konkurenco še v plavanju. Za podlago hrvaških rezultatov smo vzeli podatke iz zagrebškega športnega tednika »Sportas«, o nas samih pa še ni nihče sestavil seznama petorice najboljših in zato moramo to delo najprej opraviti — tudi sami. T. o. le so plavalci letos najboljši slovenski plavalci:

100 m prosto: 1. Pelhan 1:04.1, 2. Žižek 1:04.3, 3. Močan 1:07.4, 4. Hudnik 1:08.8, 5. Smerekolj 1:10.6.

200 m prosto: 1. Žižek 2:22.6, 2. Močan 2:32.5, 3. Löser 2:37.2, 4. Primožič 2:45.2, 5. Zimic 2:59.1.

400 m prosto: 1. Žižek 5:10.7, 2. Močan 5:23.1, 3. Mihalek 5:31.7, 4. Hudnik 5:56.5, 5. Smerekolj 6:08.6.

1500 m prosto: 1. Žižek 21:15.2, 2. Močan 21:19.5, 3. Mihalek 22:29.5, 4. Hudnik 24:39.7, 5. Rotter 25:20.3.

100 m prsno: 1. Hercog 1:23.4, 2. Brozovič 1:28.3, 3. Mikyška 1:28.3, 4. Žigon 1:28.5, 5. Sovre 1:33.

200 m prsno: 1. Hercog 3:05.4, 2. Brozovič 3:08.4, 3. Žigon 3:10.8, 4. Sovre 3:23.1, 5. Prešern 3:25.8.

100 m hrbno: 1. Pelhan 1:14.6, 2. Grašek 1:20.6, 3. Petek 1:28.7, 4. Bohinjec 1:31.8, 5. Jovanovič 1:35.6.

Seveda je treba vedeti da so bile letos pri nas vsega samo tri prireditve, in še te precej okrnjene, bodisi glede udeležbe plavalcev kakor tudi glede sporeda. Na skupnem plavalnem večeru, ki je bil obnaven četrtletni, ni bilo nekaterih najvažnejših disciplin, na prvenstvu Ljubljanske pokrajine pa zaradi bolezni nista mogla nastopiti najhitrejši sprinter Pelhan in najboljši dolgoprogas Žižek. Na tretji tekmi, ki pa je

bila v Rimu, je nastopilo samo 5 Ilirijanov. Vse to govori dovolj zgovorno, zakaj v teku minule sezone ni bilo mogoče postaviti boljših rezultatov. Nekateri plavalci, kakor n. pr. Pelhan so prišli zelo redko do priložnosti, da bi plavalni svojo progo, drugi pa so morali spet nastopiti v več disciplinah in zato niso mogli biti enako dobri v vseh.

V dvoboju bi bilo tako!

Kljub temu, da letošnja lestvica najboljših plavalcev ne kaže prave moči slovenskega plavalnega sporta in so bili Hrvati v tem pogledu mnogo boljši — imeli so vsega okrog 10 prireditev — bi vendarle podrobna primerjava najboljših rezultatov pokazala še zmerom premoč ljubljanskih plavalcev nad zagrebškimi. Seveda samo na papirju; kako, to bomo videli v naslednjem:

100 m prosto: 1. Miloslavčič (H) 1:02.4, 2. Defilipis (H) 1:03, 3. Pelhan (S) 1:04.1, Žižek (S) 1:04.3. — Točke: H. 8, S. 3. — Oba naša zastopnika morata zaostati za Hrvatoma, čeprav tudi onadva nimata posebno dobrih časov.

400 m prosto: 1. Žižek (S) 5:10.7, 2. Defilipis (H) 5:15.2, 3. Močan (S) 5:23.1, 4. Miloslavčič (H) 5:30.8. — Točke: S. 7, H. 4 ali skupaj H. 12, S. 10. — Dve ločeni borbi med prvima in zadnjima dvema, ki se končata obe v korist Slovencev.

1500 m prosto: 1. Žižek (S) 21:15.2, 2. Močan (S) 21:19.5, 3. Miloslavčič (H) 21:52.4, Defilipis (H) 22:31.1. — Točke S. 8, H. 3 ali skupaj S. 18, H. 15. — Revanša za poraz na kratki progi; Slovenci smo res dobri — kakor v atletiki — pretežno na srednjih in dolgih progah.

200 m prsno: 1. Barbieri (H) 2:55.2, 2. Grkinčič (H) 2:58, 3. Hercog (S) 3:05.4, 4. Brozovič (S) 3:08.4. — Točke: H. 8, S. 3 ali skupaj H. 23, S. 21. — Lani bi bilo v tej točki stanje čisto drugačno, toda Tona Cerarja ni več v Iliriji.

100 m hrbno: 1. Pelhan (S) 1:14.6, 2. Marčič (H) 1:15.2, 3. Vidmar (H) 1:16.3, 4. Grašek (S) 1:20.6. — Točke: S. 6, H. 5 ali skupaj H. 28, S. 27. — Časi prvih treh so prav dobri. Do sem še vodijo Hrvati z eno točko, toda zadnja točka je naša in s tem tudi zmaga.

4 x 200 m prosto: 1. Slovenija (Mihalek, Hudnik, Močan, Žižek) 10:14.4, 2. Hrvatska (Paksider, Baretić, Miloslavčič, Defilipis) 10:46.1. — Točke: S. 10, H. 6 ali skupaj S. 37, H. 34. — Hrvati v tej stafeti sploh niso plavalci, zato so upoštevani najboljši štirje časi posameznikov na tej progi.

Verjetno bi bili namesto prvih dveh postavili močnejša plavalca, n. pr. Grkinčiča, štakulo ali Potočnjaka, toda kljub temu Ilirijanom ne bi bilo kos, ker imajo tudi ti namesto Hudnika na razpolago še mnogo boljšega Pelhana.

Škoda res, da je ta dvoboj prišel šele zdaj na papir, namesto da bi ga bili imeli v minuli sezoni v bazenu.

V nekaj vrstah

Pri hrvaških nogometni zvezi so nedavno sprejeli nekaj važnih sklepov glede prvenstvenega sporeda in najvišjem razredu ter med drugim odgodili tudi vse prvenstvene tekme, ki so bile določene za prihodnjo nedeljo 14. t. m., in sicer zaradi tega, ker bodo ta dan razne druge športne prireditve v okviru podporne akcije za »Pomoč«. Spomladanski del tekmovanja v državnem razredu se bo začel prvo nedeljo marca 1942.

Hrvatska nogometna zveza je prejela od nemške zveze brzoglasno ponudbo, naj bi se povratna tekma med Hrvatsko in Nemčijo odigrala 18. januarja. Ta tekma je bila prav za prav določena že za prve dni novembra, pa so jo potem Nemci odpovedali. Verjetno je, da bodo Hrvati novi termin sprejeli in bodo tako sredi januarja imeli spet svoje veselje z mednarodno nogometno prireditvijo.

Madžarski jesenski prvak v nogometu je postal položajski klub VMFC pred Újpestom in Szolnokom.

Danska plavalna rekorderka in svetovna prvakinja Ragnhild Hveger je bila te dni na Dunaju in je že prvi dan navdušila publiko s svojimi nedosegljivimi zmagami povsod, kjer je nastopila. O sobotnih dveh nastopih smo že pisali, drugi dan pa je šla na start na 100 m prosto in dosegla čas 1:08.8, na 200 m prosto pa prav tako odlično znamko 2:28.8.

Teniški dvoboj med švedsko in Madžarsko se je končal s 5:0 v korist Švedov. Poraz Mažarov, ki so nastopili v Stockholmu z vsemi svojimi zvezdniki, je prišel precej nepričakovano.

R. Sabatini:

DOTA IN SRCE

Roman

Ko sem prišel do gostilne, sem zagledal pred njeno vrati kočijo, ob kateri je stal Andrej. Bil je brez klobuka, čeprav je pritiskal mraz, in se z vsemi znamenji globokega spoštovanja razgovarjal z nekom, ki je sedel na vozu.

Zaverovan in zamaknjen je bil tolikani, da moje navzočnosti še opazil ni; in ko sem videl, da je to kočija gospodične de Canaples, sem se takoj nehaj čuditi Andrejevemu vedenju. Očitno so bili vendar že našli kovača in ta je bil v moji odsotnosti podkoval boso žival. Niti na misel mi ni prišlo, da bi kvaril tako ljubeč prizor; čakal sem, da bi bilo slovesa konec — a tedaj mi je iz notranjščine kočije udaril na uho mil in zvonek glas, ki ni mogel biti Ivinov.

»Ali smeva vedeti, gospod, vsaj ime plemiča, ki nama je tako ljubezno omogočil, da sva brez neprijetnosti prebili teh nekaj ur?«

»Moje ime, gospodična, je Andrej Mancini, vaš najponižnejši sluga, in vsa zahvala me nad mero poplačuje za skromno uslugo, ki sem bil tako srečen, da sem vam jo smel storiti.«

Vraga, vraga! Kako izbrano se človek nauči govoriti na dvoru!

»Andrej Mancini?« je odvrnil Ivinov glas. »Govorite ste kardinalov sorodnik?«

16

»Njegov nečak sem, gospodična.«

»Ali Moj oče, gospod, je velik občeudovalec vašega strica.«

Po skoraj mehkeem zvoku njenega glasu in po zadnjih besedah, ki jih je izrekla, sem spdl, da najbrže še ne pozna dogovora med njegovo prevzvišenostjo in njenim očetom, čigar predmet je prav njena lastna usoda.

»To me resnično veseli, gospodična,« je rekel Andrej in se priklonil, kakor bi bil poklon namenjen njemu. »Ali je vsiljivo, če vprašam, kdo je vaš gospod oče?«

»Vsiljivo! Kje, gospod. Pravico imate, da zveste ime tistega, ki vam je dolžnik za uslugo. Moj oče je vitez de Canaples in mislim, da ste že kdaj kaj slišali o njem. Jaz sem Ivona de Canaples, pa o meni težko da bi bili slišali, in moja sestra Genovefa je gotovo enako neznana kakor jaz.«

Fant je zganil ustnice, da bi nekaj rekel, a ni mogel spraviti besede iz sebe; rdečica in bledica sta se mu menjavali na licih. Njegova pravkaršnja udvorljivost je bila izginila, zdaj je bil boječ in neroden, kakor pravi teleban. Šele čez čas je zbral toliko moči, da se je nekoliko obrzdal, se priklonil in mignil kočijažu, na kar je ta prijel za vaje.

»Bržkone ste namenjeni v Blois,« je zajekljaj z živčnim muanjem, kakor bi bilo v tem potovanju nekaj smešnega in zabavnega.

»Da, gospod,« je odgovorila Genovefa, »domov se vračava.«

»Torej se mogoče še vidimo? Tudi jaz namreč potujem v tiste kraje. Do skorajšnjega svidenja, gospodična!«

Škof Nikolaj in notranji boji v Srbiji. Pred dnevi je minister za narodno gospodarstvo Mihajlo Oljčan opravil inšpekcijsko potovanje po Srbiji. Med drugim je obiskal Kruševac, Kraljevo, Vrnjačko Banjo, Zico in Paraćin. V Ljubostinjju se je minister sešel tudi s škofom Nikolajem, s katerim je imel v samostanu daljši razgovor o problemih današnje Srbije. Po tem razgovoru je škof Nikolaj imel večerice v samostanski cerkvi in pri tej priliki se je razjokal nad nesrečo, ki so jo Srbiji prizadejali notranji boji.

Policijski upravniki in okrajni načelniki brez fakultete. Minister notranjih zadev je dobil pooblastilo, da sme za policijske upravnike in okrajne načelnike nastavljal tudi uradnike, ki imajo samo srednješolsko maturo, če se izkažejo sposobne in službi. Hkratu je minister dobil pooblastilo, da lahko svoje osebe stavlja na razpoložanje brez pravice do prejemkov.

Deset cigarec na dan. V Mladencu so zaradi pomanjkanja tobaka tudi prodajo cigarec in tobaka odredili na karte. Vsak kadilec dobi 10 cigarec na dan ali zavojček tobaka za dva dni.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Gozdarski hlapec

samski v prvi vrsti, priden in pošten, dobi službo. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dežela 1.«.

Frizerko

ki tudi brije in pomočnika za izpomaganje, sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20229-1

Postrežnico

pošteno in pridno, sprejemljivo v trgovini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20241-1

Postrežnico

pridno in pošteno, za dopolnilske ure, sprejem takoj. Sp. Šiška, Cernetova ul. 31, I. nadst., vrata 5. 20250-1

Službe išče

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

18leten fant

zdrav, močan, želi kakršne koli zaposlitve. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20256-2

Prodaj

Blagajno ameriško »Nationale«-register, električno in na roko, ugodno prodaj. Lepodvorska 21, Kraner. 20247-6

Daljnogled

6kratna povečava, napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20255-6

Kupim

trodelno omaro, mehki les, zložitivo, in pisalno mizo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pohišstvo«. 20242-7

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Kupim

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Knjige

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za turo 1.3.—.

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike in notarske pisarne, bančne zavode in druge urade, vezan v obliki knjige, se nahaja v tisku. Cena Lir 30.—. Naklada je omejena. Naročila sprejema Cemašar Josip, Ljubljana, Igriška 6. Pošteštiskim naročnikom se pošlje po povzetju, pristave Lir 6.— za poštino in ovojnino. 20228-8

Poslovni dnevnik

1942 v velikosti 21x29 cm za odvetnike